№ 16 · Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. · פרייז 20 גראשען. · „CZENSTOCHOWER CAJTUNG".

טשענסטאכאווער צייטונג

ערשיינט יעדן פרייטאג.
רעדאקציע און אדמיניסטראציע:
ערשטע אלעע 6. — טעלעפאן 201.

CZĘSTOCHOWA, ALEJA 6. TELEFON 201.

Piątek d. 20 kwietnia 1934 | ליכט-צינדען 6.37 | פרייטאג פ' תזומ"צ ה" אייר תרצ"ד.

פוילישער יוד, ערפיל דייז חוב פאר דיינע אומגליקליכע ברידער פון דייטשלאנד!

VIII Walne Zgromadzenie Banku Spółdz Przemysłowców i Kupców z ogr. odpow. odbędzie się w niedzielę 22 kwietnia o godz. 16-ej w lokalu Stow. Przem. i Kupców, Aleja Wolności 3-5.

PORZĄDEK OBRAD: 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego. 2) Odczytanie protokułu poprzedniego Walnego Zgromadzenia. 3) a) Sprawozdanie Zarządu za 1933 rok, b) Odczytanie bilansu i rachunku strat i zysków za 1933 rok, c) Sprawozdanie Rady Nadzorczej za 1933 rok. 4) Odczytanie sprawozdania z rewizji, dokonanej z ramienia Związku Żydowskich Towarzystw Spółdzielczych w Polsce. 5) Przyjęcie bilansu i udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej. 6) Podział zysków. 7) Budżet na rok 1934 8) Uchwalenie najwyższej sumy zobowiązań, jakie spółdzielnia może zaciągnąć. 9) Oznaczenie granic najwyższego kredytu, jaki może być udzielony jednemu członkowi. 10) Wybory: a) Jednego członka Zarządu i 3-ch zastępców zamiast ustępujących, b) 3-ch członków Rady Nadzorczej i 3-ch zastępców zamiast ustępujących. Ustępują: z Zarządu p. Stanisław Prusicki, z Rady Nadzorczej pp. Dyr. Roman Markowicz, Dr. Bolesław Helman i Jakób Rozenberg. UWAGA: Członkowie ustępujący mogą być wybrani ponownie.

די 8-טע יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער קאאפ. סוחרים און פאבריקאנטען-באנק מיט בעגר. פער. קומט פאר זונטאג, ד. 22-טען אפריל 4 נאכמיטאג אין לאקאל פון סוחרים און פאבריקאנטען-פעראיין אלעע וואל. נאסטשי 3—5

טאג-ארדנונג: 1) ערעפנונג און וואהלען פון א פארזיצענדען. 2) פארלעזען דעם פראטאקאל פון דער פוריגער אלגעמיינער פערזאמלונג 3) א. בעריכט פון דער פערוואלטונג פאר'ן יאהר 1933. ב. פארלעזען דעם בילאנס און רעכנונג פון היזקות און ריוח פאר'ן יאהר 1933. ג. בעריכט פון דער אויפזיכטס-מאכט פאר'ן יאהר 1933. 4. פארלעזען דעם בעריכט פון דער קאנטראל, וועלכע איז אדורכגעפיהרט געווארען דורך דעם פערבאנד פון די יודישע קאאפעראטיווע בענק אין פוילען. 5) אננעמען דעם בוזשעט און ערטיילען אבסאלוטאריום דער פערוואלטונג און אויפזיכטס-ראט. 6) צוטיילען דעם ריוח. 7) בודזשעט פאר'ן יאהר 1934. 8) בעשטימען די גרעניץ פון די העכסטע פערפליכטונגס-סומע וועלכע די באנק קען אויף זיך נעמען. 9) בעשטימען די גרעניץ פון דעם העכסטען קרעדיט פאר א מיטגליד. 10) וואהלען: א. פון 1 פערוואלטונגס-מיטגליד און 3 פערטרעטער אנשטאט די אבטרעטענדע. ב. 3 מיטגלידער פון אויפזיכטס-ראט און 3 פערטרעטער. עס טרעטען ארויס: פון דער פערוואלטונג ה' סט. פרושיצקי, פון אויפזיכטס-ראט: דיר. ר. מארקאוויטש, ד"ר ב. העלמאן און יעקב ראזענבערג.

בעמערקונג: אבטרעטענדע מיטגלידער קאנען אויפסניי ווערען געוועהלט.

איך זוך א שותף

מיט א קאפיטאל פון 10 ביז 15 טויזענד זל. אויף צו עפנען א געשעפט פון אנ'ערשטקלאסיגע בראנזשע. ערקינדיגען זיך אין רעדאקציע פאר Z.

ערקלערונג.

איך אונטערגעשריבענער פלייש-הענדלער ערקלער, אז איך האב חרטה אויף מיין ביז-איצטיגען טהאט, אין וועלכען איך האב זיך נישט געריכטעט לויט די אנווייזונגען פון היגען ראבינאט אין עניני כשרות און פערזיכער, אז אזעלכעס וועט מעהר נישט פארקומען.

פון איצטיגען מאמענט אן און ווייטער ווארף איך זיך אונטער דער השגחה פון בד"צ און פערפליכטע מיך אויסצופיהרען אלע זייערע פעראָרדנונגען.

לוי שענוואלד.

בעמערקונג פון ראבינאט.

צו דער אויבענדערמאנטער ערקלערונג מאכט דער ראבינאט אויפמערקזאם, אז אין דער יאטקע פון ה' לוי שענוואלד ווארשאווער גאס נר 1 איז מצד דעם בד"צ ארייגעשטעלט געווארען א נאמן, און דער פליישער ה' לוי שענוואלד האט זיך פערפליכטעט נאכצוקומען אלע פעראָרדנונגען פון ראבינאט אין עניני כשרות, אזוי אז דער פערקויף פון כשר פלייש קאן דארט פארקומען.

הרב ובד"צ דפה.

א הארציגען מזל-טוב און פיעל גליק דער פרל. אסתר קליימאן צו איהר תנאים מיט ה' בנימין פינקעלשטיין.

די עלטערן ווינש איך פון זיי צו דערלעבען פיעל נחת.

רפאל לאנדא.

דאנקזאגונג.

מיר דריקען אויס אונזער איניגסטען דאנק אלע געעהרטע זאמלערינס פאר זייער אונערמידליכער ארבייט בעת'ן אבצייכנונגס-טאג, וועלכער איז פארגעקומען מאנטאג, דעם 16 ד. ח. צום גינסטען פון אונזער אינסטיטוציע.

די פערוואלטונג
פון פרויען-פעראיין „עזרה"
טשענסטאכאו.

בעקאנטמאכונג.

די פערוואלטונג פון דער יודישער קהלה אין טשענסטאכאו איז מודיע, דאס אין הסכם מיט'ן ארט. 13 פון די פארשריפטען וועגען דער ארג. פון די קהלות (דז. אוסטאוו נר. 52 פון 5 מאי 1928)

זענען דער בודזשעט און עטאט-ליסטע צום אדורכזעהן אין דער קהלה-קאנצעלאריע נייער מארק 14 פונ'ם 23-טען ביז'ן 30-טען ד. ח. בעת די ביורא-שעה'ן.

אין משך פון אויבענדערמאנטען טערמין דיענט די צאהלער דאס רעכט אריינצוטראגען אין דער קהלה פערוואלטונג שריפטליך - בעגרינדעטע רעקלאמאציעס.

רעקלאמאציעס, אריינגעגעבענע נאכ'ן דערמאנטען טערמין, וועלען — אלס פערשפעטיגטע—נישט בעטראכט ווערען.

פערוואלטונג פון דער יוד. קהלה
אין טשענסטאכאו.

טשענסטאכאו, דעם 20 אפריל 1934 י.

שמאקהאפטע מיטאגען

פון 50 גראשען אן

אויך פריהשטיק און אווענד-ברויט צו ביליגע פרייזען צו בעקומען אין דער

קאוויארניע, אלעע 16 הויז ה' אימיך 1-טע איינגאנג

אויך איז יעדען טאג צו בעקומען פרישע ליאדעס.

טעאטער „אטלאנטיק".

דינסטאג, ד. 24 אפריל 9 א זייגער אווענד

נאך איין גאסטאויפטריט פון דער

ווארש. יוד. קאמעראל - ביהנע

אונטער דער קינסטלערישער אנפיהרונג פון

יאנאס טורקאוו

41-טער

אין גרעסטען שלאגער, נייעסטע טעאטער - סענסאציע פון ווארשא,
פיעסע אין 3 אקטען פון בעריהמטען מחבר באריס לאורעניעוו.
אין די הויפט-ראלען: י. גינסבערג, ש. וויינגאלד, יאנאס טורקאוו, ראכא לערער, ד. ספיוואק א"א.
בילעטען-פארפערקויף צו ביליגע פרייזען אין דרוק. פון ה' באטשאן.

Największą sensacją towarzyską

będzie zbliżający się szybkiemi krokami

WIELKI KIERMASZ

Gdzie i Kiedy?

SZKOŁA TAŃCÓW

baletm. K.Kosteckiego

w lokalu własnym **Waszyngtona 6**, przyjmuje zapisy na kursy, lekcje oddzielne codziennie od 10 rano do 9 w. Opłata za lekcje przystępna

שבת 21 ד. ה. 8 אווענד פראקטישע לעקציע פאר יודישע געזעלשאפט און אויך יעדען שבת אווענד. לעצטע מוזיק - שלאגערס. ביליגע פרייזען.

זאלען אלע וויסען, אז ביים בעקאנטען טאפעצירער

יודל שניידער, אלעע 2

רוג נייער מארק.

איז ביליגער ווי איבעראל צ"ב

א פאר מאטראצען 55 זל.
א קאזעטקע „ 25
א טאפטשאן „ 55

גאראנטירטע ארבייט.
שנעל. רעיעל. סאליד.

ענטשולדיגונג.

אזוי ווי צווישען אונז און פרוי איזראעלאוויטש איז פארגעקומען א מיספערשטענדניש אויפ'ן באדען פון קאנקורענץ און מעגליך האב איך זי בעליידיגט, בעט איך דערמיט ביי איהר ענטשולדיגונג.

י. קראמאלאחסקי.

ערקלערונג.

מיר, טשענסטאכאווער שיך-סוחרים, שליסען אויס פון אונזערע רייהען דעם שיך-סוחר מרדכי פעלדבערג, קראקאווער 5 פאר זיין אונפעראנטווארטליכע אויפפיהרונג אויף אונזער פערזאמלונג. מיר דערווייטערן זיך פון איהם און מיר פאדערן אויף מיט איהם נישט צו האבען קיין געמיינזאמעס.

בעמערקונג: עווענטועלע פערטיידיגונגען זיינע וועלען בלייבען אהן ענטפער.

די טשענסטאכאווער שיך-סוחרים.

די פערוואלטונג פון טשענסטאכאווער באנק ספולדזיעלטשי מיט בעגר. פעראנטוו.

מאכט בעקאנט, דאס די יעהרליכע

אלגעמיינע פערזאמלונג

פון די מיטגלידער פון דער באנק קומט פאר זונטאג, דעם 29-טען אפריל 1934 י. 3 א זייגער נאכמיטאג אין לאקאל פון „מכבי", קאטעדראלנא 13 (געוו. טעאטער „ראזמאיטאשטשי").

טאג-ארדנונג: 1) ערעפנונג און וואהל פון א פארזיצענדער. 2) פארלעזען דעם פראטאקאל פון דער פוריגער אלגעמיינער פערזאמלונג. 3) א. אדורכקוקען דעם בעריכט און בילאנס פאר'ן יאהר 1933, ב) פארלעזען דעם בעריכט פון דער קאנטראל-רעוויזיע, וועלכע איז אדורכגעפיהרט געווארען דורך דעם אינספעקטאר פונ'ם פערבאנד פון די יודישע קאאפעראטיווע בענק אין פוילען. ג) צוטיילונג פון ריוח. 4) בעשטעטיגען דעם בודזשעט פאר'ן יאהר 1934. 5) בעשטעטיגען דעם גרונד-קאפיטאל. 6) בעשטימען די גרעניץ פון העכסטען קרעדיט פאר א מיטגליד. 7) בעשטימען די גרעניץ פון העכסטער פערפליכטונגס-סומע, וועלכע די באנק קען נעמען אויף זיך. 8) וואהלען אויפ'ן ארט פון די אבטרעטענדע: א) פערוואלטונגס-מיטגליד ה' י. ב. מייטליס און 2 פערטרעטער. ב) מיטגלידער פון אויפזיכטס-ראט ה"ה ג. ניימאן, י. שטרויסבערג און ד. פיליפאוויטש און 3 פערטרעטער.

בעמערקונג: די אבטרעטענדע מיטגלידער קאנען נאכאמאל געוועהלט ווערען.

האנטבוך פאר דער מאדערנער פארפומעריע און קאסמעטיק פאבריקאציע

פון דר. כעמיע ש. רוטשטיין

דירעקטאר פון די טעכניש-כעמישע קורסן ביי דער געזעלשאפט דורך ארבעט און וויסן, סאניטערער פאקט-קער און 1-טער פון פארשידענע לאבאראטאריעס

דאס האנטבוך איז דאס ערשטע און איינציקע פאכבוך אין דער יידישער שפראך, וואס באזירט אויף ריין וויסנשאפטלעכע, טעארעטישע און פראקטישע יסודות, דאס איז א פועל-יוצא פון א 50 יעריקער דערפארונג פונעם מחבר, וועלכער איז א ספעציאליסט אויף דעם געביט. געשריבן אין א פאפולערן יידיש, דערמעגלעכט עס יעדן-איינעם פארבילדונג-גלייך צו פאבריצירן די פארשידנסטע פארפומעריע און קאסמעטישע ארטיקלען, פון די בעסטע פראנצויזישע קוואליטעטן ביז די ביליקסטע מאסן פראדוקטן. דאס האנטבוך העלפט יעדן ווערן פראדוקטיוו און זיך צו שאפן א זיכערע לעבנס-עקזיסטענץ.

פארבערט אויספירלעכע פראספעקטן גראטיס!

184 זייטען גרויסער בוך-פארמאט.

בעשטעלונגען דירעקט ביים מחבר:

Dr. S. Rutsztejn, Wilno ul. Rydza Śmigły 20|1

אויף נאכנאהמע ווערט נישט געשיקט. געלד אויף פ. ק. א. 170.006

פארטא פריי. אויסלאנד 20 פראצ. טייערער.

פערטרעטער אויף זאגלעמביע און אויבערשלעזיען:

שפיגעלמאנ'ס בוכהאנדלונג, בענדין.

URODONAL

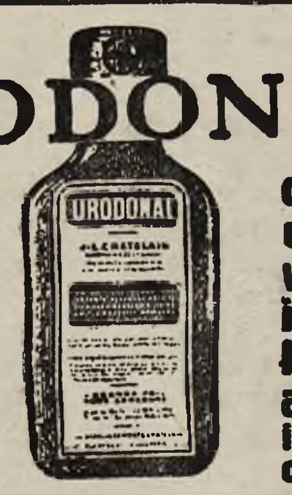

Zwalcza reumatyzm podagre piasek skleroze

czyści nerki oczyszcza wątrobę i stawy łagodzi arterje i zwalcza otyłość

Do nabycia we wszystkich aptekach i skł. apt.
Przedstawicielstwo **Warszawa, Fredry 4.**

פערקויף!

פערשידענע קאמגארנס און קארטען

אויף אנציגער, פאלטענס פאר מענער און דאמען ווי אויך רעשטען און ראמש צו זעהר ביליגע פרייזען ביי

י. יעבץ טשענסטאכאו, אגראדאווא № 10

פראנט, 1-טער שטאק.

עהרליך גענוג צו זאגען, ווען דו האסט!

— איך האס קיינעם נישט — זאגט דאס צושראקענע יודישע יונגעלע.

ווי א ווילדער רוצח ווארפט זיך דער היטלעריסטישער פראפעסאר אויף דעם יודישען יונגעלע. וואס פיהלט זיך ווי צווישען א סטאדע וועלף; ער דערלאנגט איהם א זעץ איבער'ן פנים, און באלד נאך א זעץ און נאך א זעץ און דערביי שרייט ער מיט רציחה:

— דו האסט נישט קיינעם? דו האסט נישט קיינעם?!

דעם יונגעלע שווינדעלט אין די אויגען, וואס זענען שוין פול מיט טרעהרען און ער ענטפערט שטיל:

— יא, איך האס... איך האס...

אנגעפולט דאס הארץ פון א יודיש קינד מיט האס, כאטש ער האט פריהער קיינעם נישט געהאסט.

דעם מחבר פונ'ם בוך גיט אויך א מוסטער פון דער „לעקציע", וואס דער היטלעריסטישער פראפעסאר פון געשיכטע האט געהאלטען. ער האט אלץ גערעדט און גערעדט וועגען דער העלדישקייט פון דייטשע סאלדאטען און עס איז אויסגעקומען אזוי, אז צום סוף פון דער „לעקציע" האבען אלע שילער געדארפט זאגען, אז ווען זיי וועלען אויסוואקסען גרויסע, וועלען זיי זיין סאלדאטען.

מיט אזא „תורה" און מיט אזא „קולטור" שטאפט מען איצט אן די מוחות פון דעם יונגען דור אין דייטשלאנד — מיט האס, גאל, גיפט און סאלדאטשינע. און אין אזא אטמאספערע לעבען אין ליידען יודישע קינדער, וועמעס טאטעס עס האבען זיך געשלאגען פאר דייטשלאנד אין דער צייט פון דער מלחמה.

ליעפמאן גיט אויך א קלארע שילדערונג וועגען די שרעקליכע יסורים, וואס מען שטעהט אויס און מ'טראגט אריבער אין די דייטשע קאנצענטראציאנס-לאגערען. די מעהרסטע העלדען פון זיין בוך — און ער אליין איז זיכער אויך איינער פון די העלדען — פאלען אריין אין קאנצענטראציאנס-לאגערען, וואו מען פייניגט זיי אויפ'ן שוידערליכסטען אופן. און ענדיגען, ענדיגט ער דאס בוך פונקט אזוי ווי ער האט עס אנגעהויבען — א מענש, וואס קען שוין מעהר נישט אריבערטראגען די יסורים אינ'ם קאנצענטראציאנס-לאגער ווארפט זיך אריין אין וואסער מיט דער האפנונג, אז ווען ער וועט אבשווימען א ווייטע שטרעקע וועט ער זיך אפשר קאנען ארויפכאפען אויף אנ'אויסלענדישער שיף און אוועק וואס ווייטער פון דעם גיהנום, וואס היטלער האט געמאכט פון דייטשלאנד.

פעטיציע און „מזרחי".

(אנ'ענטפער דעם ה' קאבלינג).

אין ארטיקעל פון ה' ש. קאבלינג אונטער'ן קעפל „מזרחי און פעטיציע" בעווייזט דער אויטאר מיט אותות ומופתים, אז דער „מזרחי" און „תורה ועבודה" („צעירי מזרחי") זענען די שטארקסטע געגנער פון דער פעטיציע.

עס איז באמת נישט צו פערשטעהן פונוואנען ה' קאבלינג איז אזוי „בעהאווענט" וועגען דער שטעלונג פון היגען „מזרחי" און „תורה ועבודה" בנוגע דער פעטיציע-אקציע. אדרבה, זאלען מיר זעהען וואס פאקטען זאגען:

דער היגער ועד פון „צעירי מזרחי" בעשטעהט אינגאנצען פון מיטגלידער, וואס זענען שטארק נוטה צום רעוויזיאניזם (א חוץ ה' קאבלינג) און ממילא אויך צו דער פעטיציע, א פאקט, וואס ה' קאבלינג אליין ווייס איהם נישט אבלייקענען, טא ווי אזוי איז די גרעסטע מעהרהייט געגען?

עס איז זעלבסטפערשטענדליך, אז זייענדיג א סימפאטיקער פון דער „ליגע", וועלכע איז די איינציגע ענטשיידענע געגנערין פון דער פעטיציע, האט ה' קאבלינג מיט עפיס געוואלט שטערען די פאזיטיווע שטעלונג פון רוב חברים צו דער אקציע און — יגעתי ומצאתי: געפאקט דעם „מזרחי"-ארגאן „נתיבה", וועלכער איז געגען.

עס איז קיין וואונדער נישט, וואס וועלענדיג אטאקירען די פעטיציע, מוז זיך ה' ש. קאבלינג פעררופען אויף „נתיבה", וועלכע ערשיינט אין ירושלים, פערגעסענדיג אינגאנצען „די יודישע שטימע", וואס ערשיינט אין ווארשא און איז דער אפיציעלער ארגאן פון פוילישען „מזרחי". אט דער דאזיגער ארגאן דערמאנט גארנישט וועגען דער פעטיציע, ד. ה., אז ער גיט זיינע מיטגלידער פרייע הענד אין דעם ענין.

ה' קאבלינג איז, ווי ער אליין שרייבט, א לענגערע צייט אין „צעירי מזרחי", ס'וואונדערט מיך דעריבער אויף איהם, אז אלס איינער, וועלכער איז שוין לאנג אין דער בעוועגונג, ווייס ער נאך נישט, דאס פאר אונז זענען נישט מאסגעבענד צייטונגס ארטיקלען, נאר אויסשליסליך חוזרים, ד. ה. צירקולארען, און ביז היינט האבען מיר לגמרי נישט דערהאלטען קיין שום חוזר, וואס זאל אונז פערוועהרען אנטייל צו נעמען אין דער פעטיציע. אומזיסט האט ער זיך אלזא מטריח געווען און געברענגט „ארטילעריע" אזש פון ירושלים.

ה' קאבלינג האט אויך א טענה צום ה' יונגסטער. הלמאי ער האט זיך אנגאזשירט אין דער אקציע. ה' יונגסטער וועלכער איז אנ'איבערגעגעבענער „מזרחי"-טחוער (קאבלינג'ס ווערטער), האט געהאט די פולע רעכט בנוגע זיין האנדלונג, וויסענדיג, אז אונטער איהם שטעהט די מעהרהייט חברים.

פון אויבענגעבראכטען איז דוכט זיך גאנץ קלאר, אז „מזרחי" אלס פארטיי, איז נישט געגען דער פעטיציע, ממילא פאלט שוין אפ אייער פרעטענזיע, ווייל יעדער יחיד האט דאס רעכט ארויסצוזאגען זיין מיינונג.

איך וואלט גערן נישט געוואלט דאס אלעס ברענגען אין דער עפענטליכקייט, נור ה' קאבלינג מיט זיין ארטיקעל האט מיך דערצו געצווינגען, ווייל אין דער עפענטליכקייט האט זיך געקענט איינשטעלען א מיינונג, אז „מזרחי" איז געגען דער פעטיציע.

דער איבערגעאיילטער שריט פון ה' קאבלינג, פון וועלען פערלויפען דעם וועג... לאזט זיך ערקלערען דערמיט, וואס די פסיכאלאגישע איינשטעלונג אין „מזרחי", איז אין ענין פעטיציע א פאזיטיווע.

ניין, ה' קאבלינג, אייער שרייבען איז ווייט, גאנץ ווייט פון אביעקטיוויטעט...

שלמה פייגענבוים.

די אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער גמילות-חסד-קאסע, אגראראווע 6.

פערגאנגענעם זונטאג איז אין אייגענעם לאקאל פארגעקומען די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער גמילות-חסד-קאסע, אגראדאווע 6.

אין דער פערזאמלונג האבען זיך בעטייליגט אנ'ערך פון הונדערט מיטגלידער.

די פערזאמלונג עפענט פרעזעס וויינהאלץ, אלס פארזיצער ווערט איינשטימיג געוועהלט ה' אברהם דזיאלאווסקי, ביייזיצענדע — ה"ה ליפסקי און דוימאן, סעקרעטאר — ה' קארטוז.

נאכדעם ווי עס ווערט אדורכגעלעזען דער פראטאקאל, גיט אב דעם טעטיגקייטס-בעריכט פרעזעס וויינהאלץ, פון וועלכען עס ווייזט זיך ארויס, אז די קאסע פיהרט אנ'איטענסיווע טעטיגקייט. אזוי זענען אין משך פון יאהר ארויסגעגעבען געווארען 233 הלוואות אויף דער סומע פון 11.565 זל. אויך האבען זיי אדורכגעפיהרט פערשידענע אקציעס, ווי למשל: 2 בלימעל-טעג, א פרעסערינג, נדרים-אקציע, א דאלארובקע-אקציע, אויך שפיעלען מיטגלידער אויף דער לאטעריע און א געוויסער טייל פון געווינס איז בעשטימט פאר דער קאסע.

דער בילאנס בעטרעפט 13743.54 זל.

אייגענעם קאפיטאל פערמאגט די אינסטיטוציע די סומע פון 4360.78 זל.

אין דער דיסקוסיע בעטייליגען זיך די ה"ה: פרייערמויער, זיידמאן, בראנדעס, קארטוז, קרשעפיצקי, קאלין, דזיאלאווסקי א. א. אין רעזולטאט ווערט דער פערוואלטונג אויסגעדריקט אבסאליטאריום און א דאנק פאר איהר טיכטיגער ארבייט.

עס ווערט אויך אנגענומען דער בודזשעט, וואס זעהט פאר 6050 זל. הכנסה און 1424 זל. הוצאה.

פער-אקלאמאציע ווערט צוריק אויסגעוועהלט די אלטע פערוואלטונג, וועלכע בעשטעהט פון פאלגענדע פערזאנען: ח. וויינהאלץ, א. גרוין, י. זיידמאן, פ. קארטוז, ח. לאנצמאן, א. אייזענבערג, ר. דימאנט, מ. שמולעוויטש, ש. פשעדבארסקי, דוד יוסף עפשטיין, ה. פרייערמויער, א פייעם און פאצאנאווסקי. אויך ווערען אויסגעוועהלט אלס פערטרעטער די ה"ה: ר. זיידמאן, י. בראנדעס, דוימאן, ליפסקי און וועקסלער. אין דער רעוויזיאנס קאמיסיע די ה"ה: א. גליקסמאן, ס. זינגער און א. קאלין.

נאכדעם ווי עס ווערען נאך אנגענומען עטליכע פרייע פארשלאגען, ווערט די פערזאמלונג געשלאסען.

די שטאדט-ראט-וואהלען אין טשענסטאכאוו.

פאר די וואהלען צום שטאדט-ראט.

דער טאג פון 18 ד. ח. דארף בעטראכט ווערען אלס דאטע פון פראקלאמירען די וואהלען צום שטאדט ראט. נעכטען זענען אין דער שטאדט אויסגעקלעבט געווארען פלאקאטען מיט אנ'אפעל פון דער שטאדט-פערוואלטונג צו די הייזער-אייגענטימער, צו פערלייכטערן זייער ארבייט די קאנטראלערען, וועלכע וועלען קאנטראלירען די צאהל לאקאטארען אין די בעזונדערע הייזער, כדי צוזאמענצושטעלען די וועהלער-ליסטעס.

טראץ דעם, וואס צו די וואהלען, וועלכע וועלען פארקומען ערשט דעם 27-טען מאי, איז נאך גענוג צייט, איז פארצוזעהען, אז שוין אין די נאהנטסטע טעג וועט זיך אנהויבען די וואהל-קאמפאניע אין שטאדט.

ריכטער טרזשטשינסקי — פארזיצער פון דער הויפט-וואהל-קאמיסיע אין טשענסטאכאוו.

אין פערשטענדיגונג מיט דעם צייטווייליגען שטאדט פרעזידענט ה' מאצקעוויטש האט דער קעלצער וואיעוואדא ה' פאטשארקאווסקי נאמינירט אלס פארזיצענדען פון דער היגער הויפט-וואהל-קאמיסיע דעם נאטשעלניק פון שטאדטישען געריכט אין טשענסטאכאוו, דעם ריכטער זיגמונט טרזשטשינסקי.

ריכטער טרזשטשינסקי האט שוין אנ'עהנליכען אמט ערפילט. בעת די וואהלען צום סיים און סענאט איז ער געווען פערטרעטער פון פארזיצענדען פון דער הויפט-וואהל-קאמיסיע אין קרייז טשענסטאכאוו — ראדאמסק, אין יאהר 1931 איז ער געווען פארזיצענדער פון דער וואהל-קאמיסיע צום שטאדט-ראט אין קרזשעפיץ.

וויפיעל טשענסטאכאווער איינוואוינער וועלען האבען וואהל-רעכט?

אויבוואהל די צאהל בערעכטיגטע צו וועהלען וועט ענדגילטיג פעסטגעשטעלט ווערען ערשט אין די נאהנטסטע טעג, איז שוין איצט צו זעהען פון די פערטיגע מאטעריאלען, אז ארום 62 טויזענד פערזאן וועלען האבען אקטיווע וואהל-רעכט, ד. ה. מעהר ווי 50 פראצענט פון דער אלגעמיינער צאהל איינוואוינער, וועלכע בעטרעפט 117.588.

פון דער אלגעמיינער צאהל 62 טויזענד וואהל-בערעכטיגטע זענען 48 טויזענד רוימישע קאטאליקען, ארום 13.500 יודען, 264 עוואנגעליקער, 60 פראוואסלאווע, 14 גריכיש-קאטוילישע און 5 פון אנדערע רעליגיעס.

די ערשטע זיצונג פון דער הויפט-וואהל-קאמיסיע.

מארגען שבת וועט פארקומען די ערשטע זיצונג פון דער הויפט-וואהל-קאמיסיע מיט דעם פארזיצענדען ריכטער טרזשטשינסקי און זיין פערטרעטער רעיענט יארטשעווסקי אין דער שפיץ.

וועלכע קאנדידאטען-ליסטעס וועלען גענומען ווערען אין בעטראכט?

לויט דעם נייען וואהל רעגולאמין מוז יעדע קאנדידאטען-ליסטע זיין אייגענהענדיג אונטערגעשריבען דורך ווענינגסטענס א פופציגסטע טייל פון אלע וועהלער, וואס זענען איינגעטראגען אין די וועהלער-רשימות פון דער ענטשפרעכענדער שטאדט; אין יעדען פאל גענוגען 300 אונטערשריפטען. יעדער וועהלער קאן אונטערשרייבען נור איין ליסטע.

אויפ'ן 34 טען טאג, רעכענדיג פון

פון א קהלה-זיצונג.

(מאטעריאל פאר א טראגי-קאמעדיע).

ווען איך וואלט געווען געבענשט מיט טאלאנט פון א פיעסען-שרייבער, וואלט איך געקאנט מאכען פון א קהלה-ראט-זיצונג די סענסאציאנעלסטע פיעסע, וואס וואלט געהאלטען די צושויער אין דער גרעסטער שפאנונג און מיין נאמען וואלט געווארען בעריהמט אין דער לענג און אין דער ברייט, ווארום אזא שפע פון מאטעריאל, ווי מען געפינט אויף א קהלה-זיצונג קאן מען אין ערגיץ נישט טרעפען.

איבערהויפט שפיעלען א גרויסע ראלע די העלדען פון דער פיעסע, וואס רופט זיך קהלה-ראט-זיצונג מיט זייערע רעדעס, וואס ס'זענען — ווי זאגט דאס „טשאמפער" — צום וויינען און צום לאכען.

היות אבער, ווי כ'פערמאג נישט צו מיין גרויס אומגליק דעם דאזיגען טאלאנט, וועל איך זיך בעגיגען לאזען מיט אנווארפען עטליכע סצענעס און זאל דער אמת'ער קינסטלער דערפון שאפען די קאנווע און שפינען א טראגי-קאמעדיע א. נ. „די ראט-זיצונג פון דער קהלה".

נאך האלבער נאכט.

ארום די טישען זיצען די פרנסים און מאכען אנגעשטרענגטע פנים'ער, אזוי ווי זיי וואלטען באמת אויסען געווען צו ראטעווען די קהלה און אויסצוגלייכען דעם בודזשעט. היות אבער ווי עס פעהלט נאך א סומע פון אנ'ערך הונדערט טויזענד זלאטעס, כדי אויסצוגלייכען דעם בודזשעט, בעשטימט מען קודם-כל, אז מען זאל פון די קאנצעלאריע-אויסגאבען אויסשטרייכען אנ'ערך פון 800 זל. פעהלט שוין נישט מעהר ווי 99 טויזענד מיט 200 גילדען. דאן זאל מען פון די עמעריטורען אראבנעמען נאך א 200 גילדען פעהלט שוין נישט מעהר ווי 99 טויזענד זלאטעס...

הקיצור, מען האט געשניטען, צוגעשניטען און אבגעשניטען און ווען מען האלט ביים סך-הכל ווייזט זיך ארויס, אז עס פעהלט נאך עטליכע פופציג טויזענד גילדען צו דער גלייכער סומע, בעשליסט מען, אז מען זאל אויך פון די... הכנסות אראבשניידען אנ'ערך פון 50 טויזענד זלאטעס, וועלען ממילא זיך „אויסגלייכען" די גאנצע הונדערט טויזענד זלאטעס...

אזוי ארום האבען אונזערע פרנסים, וועלכע האלטען זיך פאר מומחים, „פראקטיצירטע געזעלשאפטליכע טהוער אויפ'ן געביעט פון שטאדט-ראט און אויף אנדערע קאמבינאציעס", צוזאמענגעשטעלט דעם קהלה-בודזשעט און איבערגעגעבען איהם דער פערוואלטונג אויסצופיהרען.

דאס איז, אזוי צו זאגען, די קאמישע זייט פון דער פיעסע, איצט וועלען מיר אנווארפען די דראמאטישע סצענעס פון דעם דאזיגען שוי-שפיעל.

ד ר א מ א ט י ש ע ר מ א מ ע נ ט נר. 1.

עס האנדעלט זיך וועגען צונעמען א נאמן פאר 1800 זל. א יאהר. דער נאמן איז אנ'איידים פון פערשטארבענעם מו"צ ר' וואלוויש בארנשטיין, בנוגע וועלכען די קהלה האט א מאראלישע פערפליכטיגונג און אויף דער פערוואלטונגס-זיצונג האט אפילו דער רעזשיסער פון דער אפאזיציע, ווי איהר וועט עס ווייטער זעהן, מסכים געווען, אז די איינציגע פערגיטיגונג קען נאר זיין, אויב מען וועט דעם איידעם בעשטימען פאר א נאמן.

איז אבער דא א פראקציע, וועלכע רופט זיך פילצער חסידים, מיטגלידער פון דער „אגודה", וואס שפיעלען א להכעיס מיט דער „אגודה" און היות ווי זייער איינציגע אויפגאבע אין דער קהלה איז געווען צו בעשטימען דעם וויערושאווער רב פאר א מורה הוראה, און אזוי ווי דאס האט זיך פאראיאהרען נישט איינגעגעבען, זענען זיי זיך נוקם און לאזען נישט צונעמען קיין נאמן, וועלכען עס אונטערשטיצט די „אגודה".

איז טאקי געקומען צו דראמאטישע מאמענטען, דער פארשטעהער פון דער „אגודה" שרייט, אז די פרומע יודען האבען דאס רעכט צו פערלאנגען, דאס די קהלה זאל זיך בעזארגען מיט נאך א נאמן, וועלכער זאל אכטונג געבען אויף כשרות. שרייען די פילצער חסידים, אז זיי קענען יוצא זיין אהן א נאמן. אודאי, ווען דער נאמן וואלט געווען א פילצער, אדער כאטש א לובאווישער... וואלט געווען עפיס אנדערש, היות אבער, ווי ער ווערט פראיעקטירט פון דער „אגודה", מוז דארט זיין א פסול. דאס האבען אויך אונטערגעהאלטען די ציוניסטען, וועלכע האבען אנערקענט, אז טאמער ווילען נישט די פילצער חסידים קיין נייעם נאמן אויף כשרות, איז א סימן, אז זיי זענען דאס די „אמת'ע" פארשטעהער פון ארטאדאקסישען יודענטום און זיי, די „אגודה" זענען סאמע אפיקורסים...

דער פארשטעהער פון דער אפאזיציע, א „מזרחיסט", האט וועגען דעם ענין גארנישט וואס צו זאגען. ער וויל נאר ביי דער געלעגענהייט דערצעהלען א משל פון א מגיד, מיט א רינגעלע, און וועלכען מען האט געשאסען ד"ה צוערשט האט מען געשאסען און שפעטער האט מען געמאכט ס'רינגעלע. קומט אבער צו געהן דער פרוזעס און זאגט אויס א סוד, אז גוארדע דער משל-דערצעהלער איז דאס געווען דער, וועלכער האט צוערשט דוקא געמאכט דאס רעדעלע און ערשט דערנאך האט מען דערין אריינגעשאסען מיט'ן נאמן...

הקצור, מען האט געהאט בעשטימט פאר'ן נייען נאמן די סומע פון 1800 זל. א יאהר, איז גאר ארויסגעקומען ביים אבשטימען, אז עס זענען פאר איהם אסיגנירט געווארען גאנצע צוויי טויזענד זל...

א י צ ט ד ר א מ א ט י ש ע ר מ א מ ע נ ט נר. 2.

עס האט זיך געהאנדעלט וועגען דער פאזיציע: ביבליאטעקען.

א דאקטאר פון דער אפאזיציע גיט א פארשלאג, אז היות, ווי אלע יודען זענען בבחינת קולטור-פאלק, דארף מען נישט אויסגעבען קיין געלד אויף ביכער... שפרינגט אויף דער פארשטעהער פון „עמך" און גיט צו פערשטעהן, אז א דאקטאר איז טאקע א מבין אויף א קרענק אדער נישט אויף קיין קולטור.

האט זיך אנגעהויבען א דראמאטישער דיאלאג צווישען דעם „קולטורעלען" דאקטאר און „פינסטערען" שוסטער, מכח בילדונג, פינסטערניש, קולטור, אלטרואיזם און... כאמסטווא. אזוי, אז עס איז ארויפגעשווימען אויפ'ן טאגארדנונג די פראגע, ווער פון זיי ביידע האט רעכט. ווארום ביידע האבען געשפיעלט זייערע ראלען שעהן, מיט טעמפעראמענט, נאר דער דאקטאר האט זיך דא ארויסגעוויזען מיט זיין גאנצען „סלאווניק"... ערשט, ווען די איבריגע ארטיסטען האבען אנגעהויבען צו געבען פראזע, זענען די 2 הויפט-שפילער שטיל געווארען.

אויך האט מען זיך מתוכח געווען וועגען א לונג אדער א וואמפ. איין דאקטאר (איהר שפיעלט זיך מיט דער היינטיגער קהלה — סאמע דאקטוירים!...) האט געטענה'ט, אז דאס, וואס דער קצב האט געוויזען אין שחט-הויז איז געווען א לונג; איז געקומען א פילצער חסיד און אויפגעוויזען לויט'ן „יורה דעה", אז דאס האט נישט געקאנט אנדערש זיין, ווי א שטיק וואמפ...

עס איז שוין 3 א זייגער ביינאכט, ביי חונטשע'ן האט שוין אויסגעפעהלט וואסער אין קראן צו קאכען טהעע, און דער עולם האלט נאך אין איין שאפען סצענעס, קאריקאטורען און דזשאנגלערישע קארק-ברעכעניש.

עס ווערט ערקלערט א פויזע. דער עולם לויפט אהיים שלאפען, נאר די קאמעדיע איז —

פארטזעצונג קומט...

סמאל.

ש. ניעמיראָווסקי.

דער איבערברוך.

(דיסקוסיע-ארטיקעל).

אין לעבען פון אַ מענש קומט אָפט פאָר אַנ'איבערברוך בנוגע זיינע פּאָליטישע אנשויאונגען. פיעל פערזאָנען מיט עקסטרעם-לינקע אנשויאונגען ווערען מיטאמאָל עקסטרעם-רעכטע, און פערקעהרט. אַזאַ ערשיינונג זעהען מיר אויך ביי יודען, ביי וועלכע דער איבערברוך איז מעהרסטענטייל אַ רעזולטאַט פון דער יודישער אויסערליכער לאַגע אין געגעבענעם מאָמענט. אַזוי איז א בעוואוסטער כלל, אַז אין אַ צייט פון פּאָגראָמען און עקסצעסען, אין אַ צייט פון אַנטי-יודישע פערפאָלגונגען וועקט זיך דער בעוואוסטזיין ביי אַ גרויסער צאָהל אַסימילירטע יודען און זיי ווערען נאַציאָנאַל געשטימט. דאס זעלבע איז אויך פעסטגעשטעלט געוואָרען בעת די לעצטע אַנטי-יודישע רדיפות אין היטלער-דייטשלאַנד.

זייענדיג אַ נאַציאָנאַלער יוד און הייסער ציוניסט, בלייבט אבער דער עהרליכער און אויפריכטיגער מענש שטעהן פאַר א גאַנצע רייה פאַקטען אין ציוניזם גופא, וועלכע דערפיהרען צו אַ נייעם איבערברוך אין זיין נשמה. נישט יעדער קאן בעגרייפען דעם פאַקט פון דערלאָזען צו שליסען דורך א גרופּע פרדסים-בעזיצער אין הסכם מיט דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אַ פּאָמעראַנצען-אָבמאַך מיט היטלער-דייטשלאַנד; נישט יעדער קאן משיג זיין, אַז אַ פּאַרטיי-ראַט זאָל פערטיידיגען אַ עלענבערג, וועלכער האט עפענטליך געברענגט סחורות פון דייטשלאַנד און דערמיט געבראָכען די יודישע איינהייט דורך אָבשוואַכען די באָיקאָט-אַקציע. נאָך מעהר איז אונפערשטענדליך פאַר יעדען עהרליך-דענקענדען מענש דער פאַקט פון שלאָגען יוגענדליכע בית"ראָווצעס דורך לינקע הסתדרות'ניקעס.

אין דער צייט, ווען מיר פערלאַנגען פון דער וועלט גערעכטיגקייט פאַר די דייטשע יודען, קומען אונזערע אייגענע ברידער און טרעטען די דעמאָקראַטיע מיט די פיס. מען וויל צווינגען אַנ'אַלוועלטליכע אָרגאַניזאַציע מיט אַ פּאָליטיש רייפער יוגענד פון הונדערטער טויזענדער מיטגלידער, אַז זיי זאָלען זיך ביקען צום אָבגאָט פון מאַרקסיזם און אויב זיי ווילען דאס נישט נאָכקומען, בעקומען זיי נישט קיין ארבייט; אויב זיי געפונען דאָך אַרבייט, טראָץ אַלע שוועריגקייטען, וויל מען זיי מיט טעראָר-מיטלען פון די אַרבייטס-פּאָזיציעס פערטרייבען. דאס זאָל הייסען גערעכטיגקייט און דעמאָקראַטיע?!

ווער זענען דען אייגענטליך די ביתרים, וואס מען טהוט זיי פערפאָלגען אויף טריט און שריט? דאס זענען דאָך קינדער פונ'ם גלות-יוד, קינדער פון בירגערליכען עלעמענט, קינדער פון בעלי-מלאכות און קליינהענדלער, פון עלטערן, וואס זענען זייט יאָהרען ציונים, קינדער פון מענשען, וואס האָבען שוין פיעל, פיעל קרבנות געבראַכט פאַר'ן ארץ-ישראל אויפבוי, וואס האָבען געשפענדעט גרויסע געלדער פאַר'ן קרן קימת, קרן היסוד א. ז. וו. אָט די קינדער ווערען איצט פערפאָלגט און געשלאָגען דורך מענשען, וועלכע פערנעהמען די אַלערליי פעטע פּאָזיציעס, נור אַ דאַנק דעם קרן קימת און קרן היסוד, צו וועלכע עס האָבען אזוי פיעל בייגעשטייערט די עלטערן פון די איצט-געשלאָגענע ביתרים. צי איז דען דאס נישט אַ הימעל-שרייענדע עולה, צי קען דען אזאלכעס טאָלערירט ווערען? און צי קענען מיר פערלאַנגען פון די דאָזיגע עלטערן און קינדער ווייטערע קרבנות פאר ארץ-ישראל?

יעדער, וועלכער האָט דעם קלענסטען געפיהל פאַר'ן ציוניזם, פאַר דעם נאַציאָנאַלען אויפבוי פון ארץ ישראל און קוקט זיך צו צו דעם העסליכען שפיל פון דער ענגלישער מאַנדאַטאַר-מאַכט, וועלכע פערלעצט אויף יעדען שריט און טריט דעם יודישען כבוד און טרעט מיט די פיס די געפיהלען און אָפּפערווילליגקייט פון יודישען פאָלק, מוז קומען צו דער איבערצייגונג, אַז דאָ איז עפּיס נישט אין אָרדנונג, נאָכמעהר, ווען מען קוקט זיך צו, ווי די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האָט אַנגענומען אַ מויל מיט וואסער און שווייגט, נישט רעאַגירענדיג ווי געהעריג אויף דער אונערהערטער עליה-בעגרעניצונג, אויף דעם באַרבאַרישען טוריסטען-געיעג, אויפ'ן בעזייטיגען יודישע אַרבייטער און אנגעשטעלטע פון די עפענטליכע מלוכה-אַרבייטען, נעהמענדיג דערביי ביי יודען קאָלאָסאַלע הויכע שטייערען פאר וועלכען געלד ס'ווערען געשאַפען אַראַבישע אינסטיטוציעס א. ז. וו. — ווען מען זעהט דאָס שטילשווייגען פון אונזערע עקזעקוטיווע מוז מען קומען צום אויספיהר, אַז עס מוז עפּיס געטון ווערען, כדי די דאָזיגע לאַגע ראַדיקאַל צו ענדערן.

מיר מוזען אויפהויבען אונזער וועה-געשריי פאַר דער גאַנצער וועלט און פאָדערן עפענטליך, אַז עס זאָל אונז געגעבען ווערען די רעכט אויף ארץ-ישראל, וואָס 45 מלוכות האָבען אין סאן רעמא אונטערגעשריבען. מיר יודען האָבען נישט קיין האַרמאַטען און טאַנקס, כדי ווען ס'איז צו צווינגען צו ערפולען לגבי אונז זיינע פערפליכטונגען, דעריבער מוזען מיר זיך אָבגעבען צו דעם מענשליכען געוויסען. אונזער וועה-געשריי דאַרף אַריינדרינגען אין יעדען עהרליכען מענש ביז אין דער טיעפעניש פון זיין נשמה, אונזער פּראָטעסט מוז אָבהילכען אויף דער גאַנצער וועלט, אזוי לאַנג ביז אונזערע גערעכטע פאָדערונגען וועלען ערפולט ווערען.

דער דאָזיגער וועג פון ריהרען דאס וועלט-געוויסען פיהרט דורך דער פּעטיציע-אַקציע, וועלכע ווערט אָרגאַניזירט אויף דער איניציאַטיוו פון גרויסען ציוניסטישען מנהיג זאב זשאַבאָטינסקי און דאַרף דעריבער פון אַלע אויפריכטיגע און עהרליכע יודען אונטערגעשריבען ווערען.

פ. בלומענקראַנץ.

טעאַטער-נאָטיצען.

„אורקע נאַכאַלניק'ס „דין-טוירע"
אויסגעפיהרט דורך מ. לאַמפּע,
שושנה א"א.

וועגען דעם „שטיק" גופא וועל איך זיך נישט צושרייבען. ס'איז שוין גענוג וועגען דעם גערעדט געוואָרען אין דער ווארשאווער פרעסע: מאַנכע האָבען בעטראַכט עס פאַר פּאָרנאָגראַפיע און אַנדערע ווידער זענען אַריבערגעגאַנגען איבער'ן אינהאַלט פון דער פּיעסע בשתיקה...

אָבער עטליכע ווערטער דאַרף מען דאָך דעם ענין ווידמען, מען דאַרף זיך שטעלען די פראַגע: צי דאַרפען עהנליכע פּיעסען אויפגעפיהרט ווערען און בעזונדערס: צי דאַרף מען אַרומפאָהרען די מדינה און שפּייזען די מאַסע מיט אַזעלכע „שאַפונגען".

אגב.

ווייכערט דערצעהלט, אַז נאָך דער ערשטער פאָרשטעלונג אין לאָנדאָן פון אַש'ס „גאָט פון נקמה" האָט דער לאָנדאָנער הויפּט-ראַבינער טעלעפאָנירט צו דער דירעקציע וועגען אַראָבנעמען עס פון אַפיש, ווייל מען פערשוואַרצט זיך דאס פנים פאַר די אומות-העולם...

אויב דעם ראַבינער איז געגאַנגען נישט צו רייצען דעם ענגלישען פּוריטאַניזם און די מורא איז געוויס געווען בנוגע אַש'ס דראַמע אַנ'איבערגעטסיבענע (אויב די אַרטיסטען האָבען בכונה נישט מגזם געווען די דראַסטישע מאָמענטען), האָבען די יעצטיגע בעוואָרענישען אַ יסוד אַנ'ערנסטען, נישט פרעטענדירענדיג דערביי לגמרי אויף א מאָראַל-פּרעדיגער.

מיר ווייסען, אַז אַנ'אונטערוואַקסענדער בית-המדרש בחור זוכט אין מינוטען פון אונרוה די „פעטע" שטעלען פון תלמוד. ער נעמט צ. ב. די מסכת „כלה" און דאָרט וויל ער געפינען אויפרייצענדיג מאַטעריאַל פאַר זיינע עראָטישע מחשבות. דעם מוסר-השכל פון די מאמרים וואַרפט ער אַוועק. איהם אינטערעסירט די ערשטע העלפט, פערגעסענדיג אין עונש, וואס ווערט אויפ'ן אָרט דערמאָנט (אַזוי איז שוין דער זונדיגער מענש!)

דער אונטערוואַקסענדער שילער זוכט ביכלעך מיט אַ בעזונדערן דראַסטישען אינהאַלט. און אויב ער וועט אפילו נעמען אין האַנד אַ קינסטלעריש ווערק זוכט ער קודם כל גיריג די עראָטישע בעשרייבונגען, וועלכע ער חזר'ט איין אויסענווייניג.

צום ענין: מיר מוזען תמיד געדענקען, אַז אין יודיש טעאַטער געהט עפ"י רוב דער מאַסען-מענש, פאַר וועמען דאס טעאַטער איז די איינציגע שול, דאס איינציגע מיטעל צו פערפיינערן זיין געשמאַק, אויפצוהויבען איהם. און דער דאָזיגער המון-מענש וועט זיכער מעהר געדענקען די געפעפערטע ווערטלעך, ווי „איך גיב דיר איבער'ן ברעטיל, אַז דו וועסט שפּייען מיט אַ קאַליר" א. א. ווי אינ'ם מוסר-השכל, ווי אין די סענטימענטאַלע סצענעס—מיט הארץ-ברעכעניש און שטראָף-רייד.

* * *

אָבער טראָץ דעם, וואס דער ענין איז אַנ'ערנסטער קען איך, צוליעב מאַנגעל אין פּלאַץ, איצט נישט מאַריך זיין און וויל דעריבער איבערגעהן צו דער גופא אויפפיהרונג.

לאַמפּע, אונזער האַרציגער, זאַנפטיגער לאַמפּע, וואס האט אונז ענטציקט מיט זיין „טוביה דער מילכיגער", וועלכער איז געווען אַזוי שטאַרק און ריהרענד אין „גאָט'ס שטראָף", האָט אויך דאסמאָל געוויזען זיך אַלס אַרטיסט מיט נישט-דורכשניטליכע עקספּרעסיע-מעגליכקייטען.

אמת, אין זיינע פּאָלקסטימליך-יודישליכע ראָלען איז ער אַ יקר-המציאות, אָבער אויך אין „דין טוירע" האָט ער אונז געריהרט מיט זיין פיינעם שפּילען. בעזונדערס האָט ער אויפגעבליצט אין זיין גאַנצען גלאַנץ אין די בענקשאַפטס-סצענעס. דער „טוביה" האָט פון איהם אַרויסגעשפּראָצט, און מיר האָבען געהאַט פאַר זיך דעם אמת'ן, וואונדערבאַר-יודישליכען, ביז גאָר האַרציגען און מענשליך ריהרענדען לאַמפּע.

די צווייטע הויפּט-ראָל איז אויסגעפיהרט געוואָרען דורך שושנה און איז שוין שוואַכער געוואָרען אָבגעשפּילט. שושנה בעניצט זיך מיט די, אַזוי צו זאָגען, דראַ-וויטסמאַן מיטלען. אָבער דאס קול-קולות'דיגע פערהאַלטען זיך אויף דער סצענע, דאס כליפען איבערצייגט אונז נישט. מ'קען אומבאַדינג גיכער ווירקען מיט לחש'דיגען ליידען, מיט דעם קול דממה-דקה, מיט אַ שטומער בעוועגונג, ווי מיט שרייען: אידא קאַמינסקא תוכיח!

בפרט איז בלאַס אויסגעפאַלען ביי איהר די סצענע פון זעלבסטמאָרד. אַזוי שטאַרבען קען מען נור אין דעם פּראָווינץ-טעאַטער (מעגליך, אַז ס'איז שושנה'ן אַזוי לייכט און גלאַטיג אַנגעקומען דאָס סמ'ען צוליב דער געוואוינהייט איהרער, ווארום נאָך שטאַרבען 150 מאָל געהט עס געוויס דערנאָך לייכטער. אָבער פונדעסטוועגען פערענטפערט עס נישט דעם פּאָרוואורף...)

אָבער דאָס זענען נור פּרטים, אין אַלגעמיין (חוץ דער אויסשטאַטונג, וועלכע איז געווען — נישט צוליב דער שולד פון די אַרטיסטען — אַנ'אויסטערליש נעבעכדיגע) איז די פאָרשטעלונג געווען אַ געלונגענע אַ דאַנק דעם פיינעם שפּילען כמעט פון גאַנצען אַנסאַמבל, וואו ס'האָבען זיך אויסער די איבערגעדערמאָנטע שוישפּילער בעזונדערס אויסגעצייכענט ש. לאַנדוי (אַלס פאָטער און דערנאָך אַלס „שופט"), ש. וויינטרויב (אַלס גאָלדפאַרב) און פרוי גאָטליב.

* * *

איצט מענין לענין:

מיר האָבען זיך שוין צום ווי'פילטען מאָל איבערצייגט וואס פאַרא געוואַלדיגען דראַנג אַפילו ביי אונז ס'איז פאַרהאַן צו יודיש טעאַטער. ס'איז באמת אַ זעהר דערפרעהענדע ערשיינונג און ווייזט וועגען דעם דורשט פון יוד. פאָלקס-מענש צום סצענישען וואָרט.

אָבער איינזייטיג לייגט דאָס דאָזיגע ערויף אַ חוב אויף צוויי צדדים, וועגען וועלכען מען מוז געדענקען: פון דער ערשטער זייט אויף די אַרטיסטען קולטור-טהוער, וועלכע דאַרפען איינמאָל פאַר אַלע מאָל אַ סוף מאַכען צו די היגע אונערטרעגליכע בעדינגונגען, וואו ס'איז פשוט אונמעגליך צוליב'ן פעהלען פון אַ פּאַסיגען לאָקאַל און אַנדערע סבות צו שפּילען יודיש טעאַטער; און פון דער אַנדערער זייט אויף די צוגערייזטע אַקטיאָרען, וועלכע דאַרפען נעמען אין אַכט, אַז טשענסטאָכאָוו האָט אַנ'ערצויגענעם טעאַטער-עולם, מיט וועלכען מ'מוז זיך רעכענען.

איך וויל בעזונדערס לענקען לאַמפּעס אויפמערקזאַמקייט אויף דעם געזאָגטען, וועלכער האָט דאָס איצטיגע מאָל געהאַט — צו אונזער צופרידענהייט — מעהר הצלחה. און איך וויל גלויבען, אַז ער וועט זיך בקרוב ווייזען פאַר אונזער עולם אין זיינע אמת'דיגע קרעאַציעס, און אין זיין גאַנצען אַרטיסטישען גלאַנץ.

וואָס געהערט, וואָס געזעהן.

מאַביליזאַציע...

נאָך אין יום טוב האָט זיך געלאָזט שטאַרק פיהלען אַ מלחמה-שטימונג, אַז עפּעס גרייט זיך, אין דער לופט האָבען אַרומגעשוועבט אויפרייס גאַזען און אָט-אָט רייסען זיי אויף...

דעם לעצטען טאָג יום טוב האָט מען שוין דייטליכער וועגען די דאָזיגע מלחמה פּלענער אָנגעהויבען צו רעדען אָפען אין אַלע שוהלען און מנינים.

די אמת'ע מאַביליזאַציע איז אָבער פאָרגעקומען דעם לעצטען זונטאַג.

אַ מאַביליזאַציע פון אַלע רעליגיעז-אָרטאָדאָקסישע יודען וועגען דער הייסער פראַגע פון... טהרת בנות ישראל.

אין דער „אגודה" האָבען זיך פערזאַמעלט מיטגלידער פון ראַבינאַט, אַלע גרעסערע און קלענערע רבי'לעך, וואָס בעוואוינען די שטאָדט טשענסטאָכאָוו, ווי אויך אַ גרויסע עדה יודען, און אָבגעהאַלטען אַ בעראַטונג: מה לעשות— וואָס טהוט מען, כדי צו מאָבליזירען די יודען לרבות נשים, וועלכע זאָלען אָבהיטען דעם דין פון דער מקוה (בעמערקונג, אויף דער דאַזיגער מאָבליזאַציע-פערזאַמלונג האָבען נאָר געפעהלט די פּילצער...) וואָס אויף דער דאָזיגער פערזאַמלונג איז בעשלאָסען געוואָרען, איז נישט בעוואוסט; איינס איז אָבער קלאָר, אַז עס איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ קאָמיטעט, וואָס וועט אָנהויבען אַ פערצווייגטע אַגיטאַציע צווישען פאָלק ישראל וועגען טהרת בנות ישראל, וועגען געהן אין דער מקוה אריין.

אינדערזעלבער צייט, ווען אין דער „אגודה" האָבען זיך פערזאַמעלט די מענער, האָבען וועגען דער זעלבער פראַגע זיך אין לאָקאַל פון דער קהלה פערזאַמעלט די נשים. די פערזאַמלונג האָט געעפענט ר' נחמן קרימאַן אין דער אַסיסטענץ פון ר' משה דוד לאַנצמאַן (ביידע — יודען מיט הדרת פנים-דיגע בערד), און נאָכדעם ווי זיי האָבען ענטוויקעלט פאַר די נשים דעם פּלאַטפאָרם און עס איז אויסגעקליבען געוואָרען אַ פאָרזיצערין, וועלכע האָט איבערגענומען דעם גלאָק, האָבען די מאַנספערשוינען פערלאָזט דעם לאָקאַל און עס האט זיך אָנגעהויבען די בעראַטונג.

ס'פערשטעהט זיך, אַז כאָטש די פערזאַמלונג איז פאָרגעקומען ביי פערמאַכטע טהירען, פאַר בלויז נשים, האָט מען דאָך געהערט די קולות אויסער די ווענד פון דער קהלה. מחמת דעם, וואָס מען האָט גערעדט א ביסעל צו הויך און אַלע צוזאַמען, איז מיר אונמעגליך געווען צו הערען פּרטים, און דערפאַר טאַקע האָב איך ליידער נישט די מעגליכקייט אייך צו איבערגעבען וועגען דעם בפרטיות. איינס אָבער ווייס איך, אַז גראַדע אַזוי ווי ביי די מענער, איז אויך דאָ ביי די נשים אויסגעקליבען געוואָרען אַ קאָמיטעט מיט קאָמיסיעס, וואָס זייער אויפגאַבע וועט זיין צו וועקען, צו רופען, צו מאָראַליזירען דאָס פאָלק ישראל וועגען טהרת בנות ישראל, וועגען רופען אנשים ונשים, דעם גאַנצען בית ישראל אין דער מקוה אַריין.

אַלזאָ, יודען, זייט וויסען, אַז אין דער יודישער גאַס איז ערקלערט געוואָרען אַנ'אַלגעמיינע מאַביליזאַציע...

זייט געוואָרענט גנבים, מען היט אייך!

זעהר חשוב'ע ה"ה גנבים, זייט חיסען, אַז אייער ווע‏לען בע'גנב'ענען די שטאָדט-שוהל האָט זיך פאַר אייך געענדיגט זעהר פּאַטאַל. פון היינט אָן און ווייטער זאָל מען האָפען, וועט איהר שוין נישט קאָנען מעהר גנב'ענען, ווייל מען וועט אייך היטען.

אין דער קהלה-קאַנצעלאַריע האָבען זיך געוואָנדען די נאַכט-וועכטער, וועלכע זענען אָרגאַניזירט אין אַנ'אַקציען-געזעלשאַפט מיט בעגרעניצטער האַפטונג, אַז מען זאָל זיי איבערגעבען די שמירה איבער דער שטאָדטישער שוהל און ווי עס איז פאַראויסצוזעהן וועלען זיי אוודאי דאס בעקומען. דעריבער טייערע גנבים'לעך, וועט זיין אַ וועה-בראָך צו אייך, איהר וועט אונז נישט קאָנען מעהר מאַכען קיין נאַכט-וויזיטען אין דער שוהל (אגב, וואס קאָנקורירט איהר מיט די מתים, וואס האָבען אַ דריסת-הרגל ביינאַכט אין דער שוהל?...) דעריבער, זייט געוואָרענט, מען היט אייך!...

אַזעלכעס טאָר זיך מעהר נישט ווידערהאָלען.

דאס הפקרות און דעמאָראַליזאַציע אין דער יודישער גאַס איז אַזוי גרויס, אַז עס רייסט זיך אויך אַריין אין בית-המדרש און פערשוועכט דאָס, וואָס איז ביי יודען נאָך הייליג און טייער.

אין שטאָדטישען בית-המדרש איז איינער פון די גבאים, דער בעקאַנטער היגער בעל-הבית ר' לייבל לאַנדוי, האָט ער אַ סכסוך מיט זיינס אַנ'איידעם, פון פאַך אַ פריזירער, וועלכער האָט ביי דעם אַלטען צוגענומען דאס מלמדות און איז געוואָרען אַליין... אַ מלמד פון קליינע יודישע קינדער.

מילא, דאס וואס אַ פריזירער ווערט ביי יודען אַ מלמד, איז נישט אונזער זאַך. עס וואָלט אונז אויך נישט פעראינטערעסירט און מען וואָלט דעם דאָזיגען ענין נישט געשענקט קיין איין וואָרט; אויך געהט אונז נישט אָן דער פאַמיליען-סכסוך. אויב איך רעאַגיר יאָ דערויף און דאָס אין אַ שאַרפער פאָרם, איז עס דערפאַר, ווייל דער דאָזיגער ענין איז אַרויס פון די ראַהמען פון אַנ'ענגען פאַמיליען-סכסוך און איז געוואָרען אַרויסגעטראָגען אויף דער גאַס, נאָכמעהר אין בית-המדרש.

שבת אינדערפריה איז דער טייערער „געניידעם" געקומען אין בית-המדרש אַריין דאַווענען. דער צווייטער גבאי (אגב שמועסט מען, אַז ער האט געוואוסט וועגען דעם סקאַנדאַל, וואס גרייט זיך און ער האט אונדירעקט מיטגעהאָלפען דערצו), האט איהם מכבד געווען מיט אַנ'עליה. שטעהענדיג ביים אָפענעם ספר, האט דער איידעם אָנגעהויבען צו זידלען דעם שווער זיינעם מיט עכטע פריזיערסקע-מלמד'ישע ברכות און באַלד האט ער געהאַט אָנגעגרייט אַ כאָר, וועלכע האָבען איהם אונטערגעהאַלטען און אין אַ מינוט שפּעטער איז דאס בית-המדרש פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ העסליכען מאַרק-יריד, וואו שיכור'ע פויערים זידלען זיך. ערשט נאָך גרויסע אָנשטרענגונגען מצד די שוהל-גבאים, וועלכע זענען געקומען צו לויפען אויף די קולות האט מען די צעיושעטע חברה בערוהיגט.

אַזעלכע וויסטע סקאַנדאַלען פּאַסען פאַר גאַסען-יונגען, אָבער נישט פאַר מענשען, וועלכע פּרעטענדירען צו זיין ערציהער פון יונגע יודישע קינדער.

אונז געהט נישט יעצט אָן דער פאַמיליען-סכסוך און מיר וועלען נישט פּסק'ענען ווער פון זיי עס איז גערעכט. דאס אָבער, וואס מען דערלויבט זיך צו קומען אין אַ מקום קדוש און עס פערוואַנדלען אין אַ העסליכען זידעל-מאַרק, איז בשום אופן נישט דערלאַזבאַר.

די יודישע קהלה, וועלכע איז פערענטוואָרטליך פאַר דער רוה און אָרדנונג אין איהר בית-המדרש, מוז אויף דעם העסליכען סקאַנדאַל רעאַגירען,

שטילע יודישע טראגעדיעס אין היטלער'ס דייטשלאנד.

געשילדערט אין דעם בוך „מארד — געמאכט אין דייטשלאנד" פון האינץ ליעפמאן.

פון מ. אשעראוויטש.

פון האינץ ליעפמאנ'ס בוך „מארד — געמאכט אין דייטשלאנד" קומט ארויס קלאר דער פאקט, אז כאטש היטלער טרעט דייטשלאנד מיט זיין שווערען שטיוועל, איז פונדעסטוועגען נישט דאס גאנצע דייטשע פאלק אריינגעצויגען געווארען אין דער ווילדער היטלער-משוגעת.

דער פערפאסער פונ'ם בוך שילדערט סצענעס, וואס בעווייזען, אז אין דייטשלאנד ווערט איצט אנגעפיהרט אנ'ארגאניזירטע אונטער-ערדישע ארבייט פון סאציאליסטען און קאמוניסטען, וועלכע שטעלען איין זייערע לעבענס, געפינענדיג פערשידענערליי וועגען ווי אזוי צו פערשפרייטען פראפאגאנדע און צוגרייטען די מפלה פון דעם בלוטיגען היטלער-רעזשים.

די יעצטיגע סאציאליסטישע פראפאגאנדע אין דייטשלאנד דערמאנט די אמאליגע רעוואלוציאנערע פראפאגאנדע אין רוסלאנד אין די צייטען פון די צארען.

און דאס איז נישט די איינציגע ליכטיגע ערשיינונג, וואס קען דינען אלס א טרייסט.

עס זענען פערהאן נאך אנדערע ליכטיגע זייטען, וואס לאזען נישט פערליערען דעם גאנצען צוטרוי צו דעם מין מענש.

פאר א ביישפיל קען מען נעמען א פאקט, וואס האינץ ליעפמאן שילדערט אין זיין בוך:

דעם ערשטען אפריל, פאראיאהרען, אין דעם טאג ווען מ'האט אין דייטשלאנד פראקלאמירט דעם באיקאט אויף יודען, זענען אין האמבורג ארומגעגאנגען איבער די גאסען 4 דייטשען, קריסטען, און אלע מאל זענען זיי אריינגעקומען אין אנ'אנדערע יודישע קראם און האבען דארט עפיס געקויפט.

זיי האבען אין דער אמת'ן גארנישט געדארפט קויפען, אבער זיי האבען דאך געקויפט קלייניגקייטען, כדי דערמיט אויסצודריקען זייער פראטעסט געגען דעם בארבארישען באיקאט אויף אומשולדיגע מענשען...

די בעוואפענטע און „שטורמיסטען" האבען אלע מאל דא און דארט אבגעשטעלט די 4 דייטשען — „דא איז דאך א יודישע קראם; געהט נישט אהין". אבער די 4 דייטשען האבען מוטיג און דרייסט געענטפערט, אז זיי געהען אהין דוקא דערפאר, וואס ס'איז א יודישע קראם.

אויף איין ארט שטעלען זיך אב די 4 דייטשען און פרעגען זיך נאך אויף א געוויסען יודישען דאקטאר. און ביי וועמען פרעגען זיי זיך נאך אויף איהם? טאקע ביי די „שטורמיסטען", וואס גיבען אכטונג, אז מ'זאל מיט אלע פיטשעווקעס דורכפיהרען דעם באיקאט אויף יודען!

זיי קומען אריין צום יודישען דאקטאר און מיט א פאר מינוט שפעטער קומען זיי פון דארט ארויס שטארק צוטראגען און צוטומעלט. איינער פון זיי רופט צו דעם „שטורמיסט" און זאגט איהם:

— קום אריין מיט מיר!

דער „שטורמיסט" ווייסט נישט וואס מ'וויל פון איהם, לאזט ער זיך אריינפיהרען אינעווייניג, און ווען ער קומט אריין אינ'ם דאקטאר'ס קאבינעט, וואו עס שטעהן א סך שראנקען מיט ביכער דערזעהט ער ווי עס הענגען צוויי מענשען — דער דאקטאר און זיין ווייב.

דער בעוואפענטער „שטורמיסט" אין דעם נאצישען אוניפארם דערשרעקט זיך און ער וויל שוין ארויסלויפען צוריק, אבער די 4 דייטשען לאזען איהם נישט.

— זעה — זאגען זיי איהם — קוק זיך גוט צו.

ער קען נישט קוקען; ער איז צוטומעלט; די שרעקליכע סצענע מיט די צוויי געהאנגענע, וועלכע האבען אליין געמאכט א סוף צו זייער לעבען, ווירקט אויף איהם אזוי, אז די פיס בויגען זיך ביי איהם און ער פיהלט, אז אט-אט וועט ער אומפאלען, בעט ער זיך:

— לאזט מיך ארויס!

אבער די 4 דייטשען האלטען איהם.

— קוק זיך גוט איין אין זייערע פנים'ער! — זאגען זיי איהם — בעטראכט זיי גוט!..

און ער קוקט אויף די צוויי געהאנגענע, קוקט און קוקט, און ווען ער געהט ארויס איז ער שוין נישט דערזעלבער מענש וואס פריהער. און אין אווענד קומט ער אהיים א צוטראגענער און געהט ארום ווי א צומישטער. און אויף מארגען, ווען ער שטעהט אויף אין דער פריה, טהוט ער מעהר נישט אן דעם נאצישען מונדיר און ווען דאס ווייב פרעגט איהם פארוואס ער טהוט נישט אן דעם אוניפארם, ענטפערט ער:

— פערברען, אדער גיב אימיצען אוועק, איך וועל איהם מעהר נישט טראגען...

א מענש דוקא א גוטער איז אריינגעשלעפט געווארען אין דער היטלעריסטישער בהלה; עס האבען איהם אהין צוגעצויגען די פאראדען, די פייערליכע צערעמאניעס, וואס ווערען געפראוועט מיט פויקען און טראמפייטען; ער האט אודאי טאקי געגלויבט, אז מ'געהט ראטעווען דייטשלאנד. אבער ווען ער האט מיט זיינע אייגענע אויגען דערזעהן ווי דער היטלעריזם ברענגט טויט און פערניכטונג אויף אונשולדיגע מענשען, ווען ער האט דערזעהן די צוויי געהאנגענע, האט ער שוין מעהר קיין נאצישען אוניפארם נישט געקאנט טראגען; ער האט געפיהלט, אז ער האט אויך א חלק אינ'ם טויט פון יענע צוויי אומשולדיגע מענשען.

און וואו איז יעצט יענער מענש? וואו זענען נאך און נאך אזעלכע ווי ער, וועלכע האבען אויפגעשוידערט דערזעהענדיג פאר די אויגען יודישע דאקטוירים און אדוואקאטען און פראפעסארען, וועלכע האבען געמאכט א סוף צו זייער לעבען דערפאר וואס זיי האבען שוין מעהר נישט געקענט אריבערטראגען דעם וועהטאג און די שאנדע? וואו זענען זיי? וואס איז מיט זיי געווארען?

זיי זענען איצט אודאי אין די קאנצענטראציאנס - לאגערן, וואו מענשען ווערען פערפייניגט און פערמוטשעט צום טויט, וואו מען שיסט פערצווייפעלטע און דערשלאגענע מענשען, אנגעבענדיג נאכדעם א תירוץ, אז זיי האבען געמאכט א פערזוך צו אנטלויפען".

אין האינץ ליעפמאנ'ס נאוועלע „מארד — געמאכט אין דייטשלאנד", ווערט אויך געגעבען א בילד ווי אזוי יודישע קינדער ליידען אין די דייטשע שולען איבער דעם וואס מ'האט מיט'ן היטלעריזם פער'סמ'ט די מוחות פון די דייטשע קינדער.

א יודיש יונגעלע מיט'ן נאמען אוירווין קאהען טרעפט אין גאס זיינעם א חבר, א דייטש יונגעלע מיט'ן נאמען פרעדי. ביידע יונגלעך צורעדען זיך. פרעדי דערצעהלט דעם חבר, אז אלע יונגלעך אין שולע האבען זיך ארגאניזירט אין א „ליגע" און די אויפגאבע פון דער ליגע איז אויסצוראטען אלע מארקסיסטען און יודען.

פרעדי ווייסט אזוי פיעל וועגען מארקסיסטען און יודען פונקט ווי ער ווייסט וואס ס'טהוט זיך אויפ'ן שטערן מארס אדער אויף דער לבנה. אבער ער פלאפעלט נאך וואס ער האט געהערט פון די עלטערן און ער גיט דעם יודישען חבר אנ'עצה, אז ער זאל מעהר אין שולע נישט קומען.

— קיינער — זאגט ער — דארף דיך דארט נישט,

דאס יודישע יונגעלע קומט אבער דאך אין שולע, אבער ער מוז שוין זיצען אויף אנ'אנדערע באנק, ווייטער פון די אנדערע יונגלעך, גלייך ער וואלט געווען א קרעציגער, צו וועמען מ'טאר זיך נישט צוריהרען.

עס קומט אריין דער לעהרער פון מאטעמאטיק, אנ'אלטער, בכבוד'יגער מאן, א ליבעראל פונ'ם אלטען שניט, און אזוי שנעל ווי ער קומט אריין גיבען זיך אלע שילער א הויב אויף און סאלוטירען אויפ'ן נאצישען שטייגער און שרייען אויס: „הייל היטלער!"

דער אלטער לעהרער מאכט זיך נישט וויסענדיג: ער האלט די אויגען ארונטערגעלאזט צו דער ערד און באלד איז ער שוין פערנומען מיט זיין אויפגאבע אלס לעהרער. ווען ער ענדיגט די לעקציע, ווערט ווידער א מטמעל: די שילער סאלוטירען אויפ'ן נאצישען שטייגער און שרייען ווידער „הייל היטלער"! אבער דער לעהרער מאכט זיך ווידער נישט וויסענדיג און געהט ארויס שנעל.

דער אלטער לעהרער וואלט אזוי געוואלט זאגען די שילער, אז לערנען קעהר זיך נישט אן מיט פאליטיק און אז קינדער דארפען זיך נישט מישען אין קיין פאליטיק, אבער ער ווייסט, אז דאס איז א געפאהר, און ער ווייסט אויך, אז זיינער א קאלעגע האט פערלוירען די שטעלע איבער דעם, וואס ער האט געזאגט דאס זעלבע, וואס ער וויל איצט זאגען.

שווייגט ער שוין בעסער, האלט ער דעם קאפ ארונטערגעלאזען צו דער ערד און געהט זיך אוועק.

דאס יודישע יונגעלע אוירווין קאהען בלייבט אליין מיט די אנדערע קריסטליכע שילער. ער האט מורא דאס מויל צו עפענען, ער האט מורא זיך צו געבען א ריהר און דאן ווערט ער מיטאמאל ארומגערינגעלט פון אלע שילער אין קלאס; זיי מארשירען ארום איהם ווי אויסגעמושטרירטע סאלדאטען און זינגען דעם נאצישען הימן, וואו עס זאגט זיך, אז „בלויז דאן, ווען די יודען וועלען אבגעהן מיט בלוט וועלען די דייטשען זיין פריי".

נאכדעם קומט אריין דער פראפעסאר פון געשיכטע. דאס איז שוין דער נייער טיפ „פראפעסאר" — א היטלעריסט פונ'ם קאפ ביז די פיס. אזוי שנעל ווי ער קומט אריין, בעגריסט ער זיך מיט די שילער אויפ'ן נאצישען שטייגער און שרייט אויס: „הייל היטלער"! די שילער גיבען זיך אלע א הויב אויף און סאלוטירען. דאס יודישע יונגעלע אוירווין קאהען הויבט זיך אויך אויף, אבער ער סאלוטירט נישט אויפ'ן נאצישען שטייגער, אויפהויבענדיג די רעכטע האנד אין דער הויך, ווייל ער געדענקט, אז ווען ער האט דאס איין מאל געטהון, האט דער פראפעסאר איהם געזידעלט דערפאר און האט איהם געזאגט, אז ער איז א „חוצפה'דיגער יודישער שנעק" און אז ער מאכט חוזק פון דעם נאציאנאלען דייטשען סאלוט.

ווען אלע יונגלעך האבען זיך אוועקגעזעצט אויף זייערע ערטער, איז דער פראפעסאר צוגעגאנגען צום יודישען יונגעלע און האט איהם אנגעהויבען זידלען מיט די ערגסטע, גרעבסטע און שמוציגסטע ווערטער פארוואס ער האט נישט סאלוטירט אויפ'ן נאצישען שטייגער.

— איהר האט דאך מיר געזאגט, אז איך זאל דאס מעהר נישט טהון—האט דאס יודישע יונגעלע זיך געפראוווט פערענטפערן.

דער פראפעסאר איז געווארען אנ'אנגעצינדענער — וואס? — האט ער אויסגעשריגען ווי א ווילדער — איך האב דיר געזאגט? איך האב צו דיר גערעדט? נישט אנדערש נאר דו ביזט פון זינען ארונטער. איך רעד קיינמאל נישט צו קיין יוד און נישט צו זייערע ממזרים.

און ווענדענדיג זיך צו די אנדערע שילער, האט ער געפרעגט:

— זאגט איהר, האב איך גערעדט צו אט דעם לויזיגען, פאסקודנעם יודעל?

— ניין, ה' פראפעסאר — האבען אלע שילער אויסגעשריגען און באלד נאכדעם האבען זיי אויסגעשאסען א געלעכטער.

די סצענע, וואס ווערט געשילדערט אינ'ם בוך, איז א פיינליכע און מען זעהט אין איהר די גרויסע און טיעפע טראגעדיע פון דעם יודישען קינד אין די דייטשע שולען אונטער היטלער'ס רעזשים.

עס איז כדאי איבערצוגעבען ווי אזוי די סצענע ווערט געשילדערט:

„דו הערסט?—שרייט אויס דער פראפעסאר, נאכדעם ווי ער זעהט ווי אלע שילער האלטען מיט איהם—דו הערסט? און דו ווילסט מיר איינרעדען, אז איך האב דיר עפיס געזאגט. אט אזעלכע תירוצים קלערסטו אויס. דו האסט קיין מוט נישט צו זאגען דעם אמת. אבער פארוואס זאלסטו נישט זאגען דעם אמת? אויב דו האסט אונזער קאנצלער, טא פארוואס זאלסטו דאס נישט ארויסזאגען פראנק און פריי? אבער דו ביזט דאך א יוד און דו קענסט נישט זיין

בעשטראפען די שולדיגע און זיך בעמיהען, אז אזעלכעס זאל זיך אין דער צוקונפט מעהר נישט ווידערהאלען.

„אורקע נאכאלניק".

עס איז גענוג געווען, אז די דאזיגע צוויי ווערטער זאלען זיך בעווייזען אויפ'ן אפיש און עס זאלען אנהויבען שטראמען הונדערטער טעאטער-געהער נאך בילעטען.

א מערקווירדיגע ערשיינונג. צעהנדלינגער טרופעס האבען בעזוכט אונזער שטאדט, מאנכע האבען געהאט מעהר, אנדערע האבען געהאט ווייניגער ערפאלג, נאר אזא קאלאסאלען ערפאלג, ווי עס האבען געהאט די צוויי קינסטלער שושנה און מאריס לאמפע מיט זייער אורקע נאכאלניק'ס „דינטוירע", האט נאך קיין שום יודישע טרופע ביז איצט נישט געהאט.

4 מאל האבען זיי געשפיעלט און 4 מאל איז געווען אויספערקויפט ביז צום לעצטען בילעט. הונדערטער מענשען האבען זיך פשוט געבעטען רחמים, אז מען זאל אויף זיי רחמנות האבען און זיי פערקויפען א בילעט אויף דער פארשטעלונג. אנדערע ווידער זענען געגאנגען אויף קידוש-השם און זיך געוואלט מיט געוואלד אריינקריגען (ווייל ס'זענען שוין נישט געבליבען קיין בילעטען).

פאר מיר, וועלכער אבסערווירט די דאזיגע ערשיינונגען איז נישט קלאר, וואס דא האט געווירקט, ווער ס'האט גורם געווען צו דער מאסען-„עליה". שושנה מיט מאריס לאמפע, צי אורקע נאכאלניק און אפשר ביידע צוזאמען, א פאקט איז אבער, אז די טויזענדער בעזוכער האבען הייס אפלאדירט די קינסטלער, וועלכע האבען ווירקליך וואונדערבאר געשפילט די דאזיגע פיעסע, וואס מען רופט „אורקע נאכאלניק".

כ'ווייס נישט צי איך זאל זיך פרעגען, צי איך זאל האבען פערדרוס וואס גראד „אורקע נאכאלניק" האט געהאט אזא קאלאסאלען ערפאלג. בעסער נאטירליך — וואלט געווען צו זעהן דעם גרויסען קינסטלער מ. לאמפע אין זיינע קרוין - ראלען פון „אורטייל", „טוביה דער מילכיגער" א. א. זאל מען אבער האפען, אז ס'וועט נישט לאנג דויערן און די דאזיגע ארטיסטען וועלען אונז ווידער בעזוכען און געבען מעהר ליטעראַרישע פיעסען, וועלכע וועלען האבען דעמזעלבען ערפאלג ווי „אורקע נאכאלניק".

פון אונזער זייט אבער זאגען מיר אייך, ליעבע שושנה און לאמפע, אונזער הארציגען דאנק, דערפאר, וואס ס'איז אייך געלונגען ארויסצורייסען די מאסען פון זייער פערגליווערטקייט און זיי אריינצופיהרען אין טעאטער אריין.

א קאנצערט-פערזאמלונג.

איך האב שוין געזעהן פערשידענע קאנצערט-אויפטריטען: א קאנצערט פון מוזיק, א קאנצערט פון געזאנג, אפילו א קאנצערט-מיטינג, די וואך האב איך בייגעוואוינט א קאנצערט-פערזאמלונג.

דאס איז געווען אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון דער גמילות-חסד קאסע, אגראדאווא 6.

דער פארזיצער, די פערזאמעלטע, אלע האבען אין זייערע רעדעס געהאלטען און איין זינגען לויב-ליעדער דער פערוואלטונג פאר איהר אונערמידליכער מסירות-נפש'דיגער ארבייט, האבען זיי אנגעווינשען כל-טוב און זיי ווייטער אנפערטרויט צו שלעפען דאס פעקיל, דעם יאך פון דער גמילות-חסד-קאסע.

די פערזאמעלטע זענען געווען די אמת'ע „עמך", וועמען עס פעהלט נישט קיין צרות די היינטיגע צייט, פונדעסטוועגען האט קיינער נישט געהאט קיין טענות, נישט געשאלטען, נישט זיך בעקלאגט, נאר אלע, ווי איין מאן, ווי א גוט-איינשטודירטער כאר, האבען אין איין געמיינזאמער סימפאניע אבגעזינגען די פערזאמלונג, אזוי, אז מען האט געהאט דעם איינדרוק, ווי עס וואלט גארנישט פארגעקומען קיין פערזאמלונג וועגען אזא פראזאאישען ענין ווי געלד, וועגען געבען הלוואות אדער נישט געבען, נאר ס'האט געמאכט דעם איינדרוק פון א נוט - איינגעגעבענער קאנצערט-פערזאמלונג.

ווי אזוי יודען טייטשען אויס...

ווי, געוועהנליך נוצען א סך יודען אויס דעם שבת'דיגען טאג, כדי צו ערלעדיגען פערשידענע ענינים אין סקארב, מאגיסטראט, קראנקען-קאסע, ווארום אין אלע אנדערע טעג פון דער וואך, זענען זיי פערנומען מיט זייערע גראשענדיגע פרנסות און נאר דעם איינציגען פרייען טאג — שבת, האבען זיי די מעגליכקייט זיך אבצויאגען פון די אויבענדערמאנטע צרות.

אמאל איז דער שבת אויסגענוצט געווארען אויף מנוחה, אויף תענוג; די היינטיגע צייטען אבער האט מען שבת אויך נישט רוה. אפילו די רשעים אין גהינם, זאגט מען, האבען שבת מנוחה, אויף אונזער וועלט אבער האבען אפילו צדיקים אויך נישט קיין רוה...

טרעפט מען טאקע אין א שבת'דיגען טאג יודען אין סקארב, וואו זיי ווארטען, אז דער נאטשעלניק אדער אנ'אנדערער קיעראווניק זאל בעוויליגען זיי אנצונעמען.

זיצען זיי, די יודען, און שמועסען צווישען זיך. יעדער דערצעהלט וועגען זיין פעקיל צרות, קוקען זיי אויף די טהירען, וואו עס זענען אויפגעקלאפט פערשידענע שילדלעך, ווי „רעפעראט עקזעקוציני", „סאלא סעקוועסטראטארוב" א.ז.וו. פאלט איינעם איין א געדאנק און ער זאגט א וויץ: זאגט מיר, יודען, ווי אזוי וואלט מען, א שטייגער, למשל, אין תל אביב, וואו די אויסשריפטען זענען אין העברעאיש, אויפגעשריבען דאס זעלבע אויף די שילדלעך? גלאצען אלע מיט די אויגען און ווייסען נישט, וואס צו ענטפערען. זאגט ווייטער דער יוד: לויט מיין מיינונג, וואלט מען געדארפט אויפשרייבען אויף אזא אופן: אנשטאט „רעפעראט עקזעקוציני", וואלט מען אויפגעשריבען „גהינם", אנשטאט „סאלא סעקוועסטראטארוב" — מלאכי חבלה. די אנגעווענדע האבען ביטער געשמייכעלט און מסכים געווען מיט דעם יודען.

פערשטעהט איהר, ווי אזוי יודען טייטשען אויס...

מען זוכט א סטענאגראפיסטקע.

אבי מען בעקלאגט זיך, אז מען קאן נישט בעקומען די היינטיגע צייטען קיין פאסטען. אט, למשל, בעט זיך די קהלה רחמים, אז ס'זאל זיך מעלדען א סטענאגראפיסטקע, וועלכע קאן שוין צוטרעטען צו דער ארבייט.

איי, וועט איהר דאך פרעגען, עס איז דאך שוין געווען א סטענאגראפיסטקע, וועלכע האט נעביך שווער און ביטער געארבייט ביי די זיצונגען און סטענאגראפירט אלע רעדעס, וואס אונזערע זקני העדה לאזען ארויס פון זייערע חכמה'דיגע מיילער?! איז דער תירוץ, אז אפילו די סטענאגראפיסטקע האט נישט געקאנט בעפרידיגען די אזוי פיעל פערלאנגענדיגע פרנסים מהמת דעם, וואס לויט זייער מיינונג, האט זי נישט אויף גאנצע טויזענד פראצענט ערפולט זייער האפנונג, ווארום געוואלט האבען זיי, אז די סטענאגראפיסטין זאל זיין ביכולת צו סטענאגראפירען אזוי, אז פון זייערע נארישקייטען זאלען ארויסקומען חכמות... זוכען זיי טאקע אזא סטענאגראפיסטין, א קונצענמאכערין, וואס זאל דאס יא קאנען...

ווער עס ווייסט פון אזא סטענאגראפיסטין, קען פערדינען מעקעל-געלד...

לויתן.

נאכאמאל וועגען איינהייטליכען פראנט.

מיר האבען אין פאריגען נומער פון אונזער צייטונג שוין אנגעוויזען, אז דער איינהייטליכער פראנט פון גאנצען יודישען קיבוץ אין טשענסטאכאוו צו די נאהנטע שטאדט-ראט-וואהלען, איז א נויטווענדיגקייט, אויב מיר ווילען נישט בלייבען אהן א פארשטעהערשאפט אין דער קאמונאלער אינסטיטוציע, וואס איז דער פארלאמענט פון אונזער שטאדט.

ווי מען גיט אונז איבער איז שוין די וואך פארגעקומען א צוזאמענטרעף פון די צוויי געשאפענע בלאקען און נישט קוקענדיג דערויף, וואס אין אנהויב איז די בעגעגעניש געווען גענוג א שטורמישע, איז דאך געלונגען צו קומען צו א געוויסען הסכם. עס איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א פערשטענדיגונגס-קאמיסיע, וועלכע זאל אנפיהרען מיט דער ווייטערדיגער ארבייט פון דעם געמיינזאמען קאמיטעט.

איצט הויבט זיך פאקטיש אן די דאזיגע ארבייט.

מיר מאכען זיך נישט קיין אילוזיעס אז אלץ וועט צוגעהן גלאטיג, ווארום זאל מען זיך נישט גענארען – עס זענען דאך צוויי צדדים...

איבערהויפט וועט נישט ווייניג בייז בלוט פערשאפען דאס צוזאמענשטעלען די קאנדידאטען-ליסטעס, ווען יעדע פארטיי וועט קומען מיט איהרע טענות און בעווייזען, אז זי מוז האבען אזא און אזא פערטרעטערשאפט, לויט איהר וואוקס און איינפלוס. מיר ווייסען גאנץ גוט, אז נישט איין זיצונג וועט פערגעמען דער ענין וועגען דער מאנדאטען פערטיילונג און ערשט דאן וועט ארויפשווימען די פראגע ווער זאלען זיין די קאנדידאטען, וועלכע דארפען רעפרעזענטירען דאס יודישע טשענסטאכאוו.

מיר האבען שוין פראקטיק, אז א סך פון די כלומרשטע פארשטעהער, וועלכע האבען גערעדט אין אונזער נאמען, האבען אין א גרויסער מאס זיך זעלבסט מעהר אין זינען געהאט, ווי זייערע וועהלער. דעריבער דארפען דאס מאל אט די דאזיגע מענשען באלד נישט האבען די הוצפה ווייטער אונז צו רעפרעזענטירען.

ווי איהר זעהט אלזא וועט מען נאך האבען צו זאגען און צו זאגען. טראץ דעם אבער זענען מיר צופרידען פון די ערשטע שריט, וואס זענען געמאכט געווארען. און זאל מען האפען, אז די בעשטימטע פערשטענדיגונגס-קאמיסיע וועט ארבייטען אין דער ריכטונג אלעם צו דערפיהרען אין אזא אופן, אז ערשטענס – מיר זאלען ארויסטרעטען איינהייטליך מיט א בשותפות'דיגען פראנט. און דאן זאלען זיי זיך בעמיהען, אז די פארשטעהער זאלען זיין אזעלכע, וואס זאלען ראוי זיין צו פערטרעטען און רעפרעזענטירען דאס יודישע טשענססטאכאוו.

יעדענפאלס דער פאקט, דאס עס איז געשאפען געווארען דער איינהייטליכער פראנט איז ווערט בעגריסט צו ווערען.

ש.

מארק טורקאוו.

אונזער קאמף הויבט זיך ערשט אן.

(צום ערשטען יאהר-טאג נאכ'ן פראקלאמירען דעם קאמף געגען היטלעריזם).

די ערשטע העלפט פון יאהר 1933 ענטהאלט אין זיך א רייהע דאטען, וועלכע האבען זיך טיעף איינגעקריצט אין דער געשיכטע פונ'ם יודישען פאלק. דאס זענען דאטען טרויעריגע, ווייל זיי זענען פערבינדען מיט'ן בעהערשען דייטשלאנד דורכ'ן היטלעריסטישען רעזשים און מיט'ן בערויבען דאס דייטשע יודענטום פון זייערע עלעמענטארסטע בירגערליכע און מענשליכע רעכט. אלץ איינס צי דאס וועט זיין דער טאג פון 31-טען יאנואר 1933, ווען אדאלף היטלער איז געקומען צו דער מאכט אין דייטשלאנד, דער 5-טער מערץ, ווען דער בלוטיגער היטלער-רעזשים האט לעגאליזירט זיין מאכט בעת די רייכסטאג-וואהלען, דער ערשטער אפריל – ווען די דייטשע רעגירונג האט אפיציעל פראקלאמירט און דורכגעפיהרט דעם שאנד-טאג פון דעם אנטי-יודישען באיקאט, וואס איז מיט אזא נידערטרעכטיגקייט, מיט אזא צביעות און חוצפה דורכגעפיהרט געווארען דורך די ברוינע בארבארען אין גאנץ דייטשלאנד, דער 10-טער מאי, ווען די נאציאנאל-סאציאליסטען האבען עפענטליך פערברענט אויף שייטער-הויפענס פון די דייטשע אוניווערזיטעטס-שטעדט ביכער פון יודישע און פאציפיסטישע שרייבער, אדער אויך די פיעל פערשיעדענע נישט אפיציעלע אבער דערפאר גאנץ-אפטע טעג, ווען די היטלעריסטישע מאכט-האבער האבען אויף אנגעכט מיטעלאלטערליכען אופן גערודפ'ט די שוצלאזע יודען אין דייטשלאנד. דאס זענען דאטען, וועלכע קאנען נישט און טארען נישט אזוי שנעל פערריבען ווערען פון אונזער זכרון...

אבער גלייכצייטיג קאנען מיר נאטירען אויך א גאנצע רייהע דאטען, וועלכע מיר ווילען מיט פרייד דערמאנען אזוי לאנג, ביז עס וועט קומען די גרויסע דאטע פון אונזער ענדגילטיגען נצחון איבער'ן היטלעריזם.

און אט היינט מוזען מיר טאקע דערמאנען דעם יודישען כלל די דאטע פון 23-טען אפריל 1933, וואס וועט פערנעמען א חשוב ארט אין דער געשיכטע פון פוילישען יודענטום און קודם כל אין דער געשיכטע פון דעם גרויסען קאמף פאר אונזערע נאציאנאלע און פאליטישע רעכט.

אין דער גרויסער טראגעדיע, וואס עס האט איבערגעלעבט דאס גאנצע וועלט-יודענטום דורכ'ן זיעגרייכען מארש פונ'ם בארבארישען היטלעריזם, האט זיך געקאנט אויסדוכטען, אז מיר זענען אזוי נידערגעשלאגען, דורך די טרויעריגע ידיעות, וואס פלעגען אנקומען פון דייטשלאנד, דאס מיר וועלען גארנישט האבען דעם מוט אונטערצונעמען א פערטיידיגונגס-קאמף. דערביי האט די דייטשע רעגירונג, א דאנק איהר גוט-ארגאניזירטען אפאראט, פערפאלגענדיג יודען אויפ'ן געמיינסטען אופן, גלייכצייטיג צושיקט אגענטען איבער דער וועלט, כדי די אמת'ן וועגען די ליידען פון אונזערע ברידער אין דייטשלאנד, פערשרייען אלס א גרויל-פראפאגאנדע.

דאס פוילישע יודענטום האט דעריבער געמוזט נעמען אויף זיך די פעראנטווארטליכע מיסיע אויפצוועקען דאס וועלט-יודענטום פון דער אפאטיע, ארויספיהרען עס פונ'ם טעות וועגען דער פאקטישער לאגע אין דייטשלאנד און מיטווירקען עס זאל ארגאניזירט ווערען דער מעכטיגער אנטי-היטלעריסטישער פראנט, וואס האט דעם היטלער-דייטשלאנד געגעבען אזעלכע סימנים פון אונזער פערטיידיגונגס-פעהיגקייט, אז די דייטשע רעגירונג האט זיך געמוזט דערפאר גוט דערשרעקען.

דער אנטי-דייטשער באיקאט, וואס איז ארגאניזירט געווארען דורכ'ן וועלט-יודענטום און וואס האט גורם געווען צו דער שווערער ווירטשאפטליכער און פאליטישער לאגע אין דייטשלאנד איז איינער פון די פולע בעווייזען, וואס בעשטעטיגען פולשטענדיג אונזער בעהויפטונג.

כדי דאס זאל אבער געשעהן איז געווען נויטיג דאס שאפען דעם סאלידארישען פראנט געגען היטלעריזם און דער גראנדיעזער צוזאמענפאהר צו פראטעסטירען געגען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד, וואס איז פארגעקומען דעם 23-טען אפריל 1933 אין ווארשא איז געווען דער מעכטיגסטער פאקטאר אין דעם קאמף פאר אונזערע רעכט.

יא, פאר אונזערע רעכט! פאר די רעכט פונ'ם גאנצען יודענטום צו לעבען די מענשען מיט מענשען גלייך, ווי בירגער מיט בירגער צו-גלייך.

מיר האבען עס געזאגט פאראיאהרען אויפ'ן צוזאמענפאהר אין ווארשא, מיר האבען עס געזאגט אויף די אינטערנאציאנאלע יודישע אנטי-היטלער-צוזאמענפאהרען אין לאנדאן, אמסטערדאם און זשענעווע, מיר האבען עס איבערחזר'ט אויף יעדען מיטינג, אויף יעדער פערזאמלונג און מיר זאגען עס היינט נאכאמאל: קעמפענדיג פאר די רעכט פון אונזערע ברידער אין דייטשלאנד קעמפען מיר אויך פאר אונזערע אייגענע רעכט אין יעדען לאנד, אין יעדען קבוץ, וואו מיר לעבען.

מיר, פוילישע יודען, ווייסען עס גוט, וואס דאס הייסט קאמף פאר דער פולער גלייכבערעכטיגונג און דעריבער האבען מיר אמבעסטען פערשטאנען די גרויסע טראגעדיע אין דייטשלאנד און דעריבער זענען מיר געווען די יעניגע, וואס האבען געגעבען דעם סיגנאל צום פערטיידיגונגס-קאמף.

מיר האבען געוואוסט, אז דער נצחון פונ'ם היטלעריזם איבער'ן יודענטום אין דייטשלאנד, וועט זיין א נצחון פון די אנטיסעמיטישע באנדעס אין אלע לענדער – די מפלה פונ'ם היטלעריזם, וועט זיין א מפלה פון דעם אנטיסעמיטיזם אויך אין אנדערע לענדער.

דעריבער מוזען מיר כסדר קעמפען געגען היטלעריזם, אויב מיר ווילען פערטיידיגען אונזערע רעכט.

דעם 23 אפריל 1933 י. האבען מיר עפענטליך דעמאנסטרירט אונזער געפיהל און קאמפס-פעהיגקייט. מיר האבען אויך בעוואויגען דאס יודענטום אין אנדערע לענדער צום דאזיגען קאמף.

זייענדיג צוריסען אויף פארטייען און פארטיי-קלייזלעך האט דאס פוילישע יודענטום געוויזען, אז אין אנ'עת-צרה שטעהט עס העכער פון די קליינליכע פארטיי-אמביציעס און א דאנק דעם איז געשאפען געווארען דער פאראייניגטער אנטי-היטלעריסטישער פראנט פונ'ם גאנצען פוילישען יודענטום, וואס איז שפעטער פערברייטערט געווארען אויפ'ן גאנצען וועלט-יודענטום.

עס איז א היסטארישע דאטע אין די שווערע רגע'ס, וואס מיר לעבען איצט איבער, אבער עס איז גלייכצייטיג פאר אונז א דערמאנונג, אז אונזער קאמף געגען אונזער גרעסטען שונא איז נאך ווייט, ווייט נישט געענדיגט.

כאטש דאס ערשטע יאהר פון אונזער קאמף האט אונז שוין געבראכט געוויסע ערפאלגען, מוזען מיר אבער דעם גרויסען קאמף ווייטער פיהרען.

אונזער קאמף הויבט זיך פאקטיש ערשט אן און דער ענדגילטיגער נצחון איז אבהענגיג פון אונז אליין.

מיר מוזען דעם קאמף פערשארפען אויף אלע געביטען פון דער אנטי-היטלעריסטישער אקציע און כדי דאס זאל אויף א געהעריגען אופן און סיסטעמאטיש קאנען געפיהרט ווערען, מוזען מיר אלע זיך אקטיוו בעטייליגען אין דעם קאמף דורך אריינטרעטען אין די רייהען פון די מיטגלידער פונ'ם פאראייניגטען אנטי-היטלעריסטישען קאמיטעט.

לאמיר אנהויבען דאס צווייטע יאהר פון אונזער קאמף געגען אונזער שונא מיט א פערדאפעלטער ענערגיע און אפפערוויליגקייט.

לאמיר געדענקען, אז דער קאמף פאר אונזערע רעכט הויבט זיך ערשט אן!

ביי א געדערים-פוילקייט, מאגען און געדערים-קאטאר, בעזייטיגט דאס נאטירליכע ביטערוואסער

FRANCISZKA JOZEFA

שנעל און אהן שמערצען די רעשטען, וואס זאמלען זיך אין די אונטערלייב-ארגאנען.

פון „תומכי עניים".

די געז. „תומכי עניים" בעט זעהר די טשענסטאכאווער יודישע בעפעלקערונג, אז ווען די זאמלער פון גוט-שבת יודעלעך געהן זאמלען פראדוקטען פאר הונגעריגע יודען, זאל יעדע ווירטין גרייט מאכען, כדי די זאמלער זאלען נישט ברויכען צו קומען צוויי מאל צו איין פערזאן. אויך בעט די פערוואלטונג, אז אנשטאט אייער, זאל מען זיי געבען ברויט מיט חלות, כדי דאדורך צו לינדערן די נויט פון די הונגעריגע.

(50

די לעצטע טעג פון יהודה

היסטארישער ראמאן פון ה. פ. שומאכער.

(פארטזעצונג).

אויף דעם דאך האט מען אויך נאך נישט געזעהען דאס רויטע פייער, אויף וועלכען סטעפאנוס האט געחאלעמט.

עס איז שוין נאכט. בירניקה איז אונרוהיג, זי קוקט אלץ אויף דעם וועג, נאר אומזיסט, ארום איז שטיל, קיינער בעוועגט זיך נישט

פלוצלינג האט סטעפאנוס אויפגעציטערט, ער האט פון פייער געוואלט שרייען, נאר ער האט מיט אלע קרעפטען זיך בעהערשט און געשוויגען.

די קעניגין האט נישט געקאנט בעגרייפען וואס דא איז געשעהען. אומזיסט האט זי געזוכט אנ'ערקלערונג. האט רעואל חרטה? האט ער דעם וועג פערלוירען? אדער...?

אפשר איז ער ערפאהרען, אז זי האט אפגענארט און זי וועט איהם שוין קיינמאל נישט בעקומען צוריק.

זי האט נאך אלץ געקוקט אויף דעם וועג און איהרע אויגען זענען געווען פול מיט טרעהרען.

זי האט דיכט זיך, נאך קיינמאל נישט געוויינט און האט זי אפשר אמאל פערגאסען טרעהרען איז דאס נישט געווען אום וועהטאג, נאר אום שטרעבונג צו כבוד. נישט קיין פרויען טרעהרען, נאר טרעהרען פון הארץ. איהרע געדאנקען זענען קיינמאל נישט געווען קיין פרויען-געדאנקען, נאר ווי פון א קעניגין. איצט האט זי צום ערשטען מאל געפיהלט ווי א פרוי, דען זי האט בלויז איין געדאנק בעהערשט — צו זיין א פרוי און א מוטער. איצט אויף דעם בארג שטעהענדיג האט זי אויך געפרובט רייניגען איהרע געדאנקען, כדי זיך צו טרייסטען נאר אומזיסט, מעהר קומען זיי שוין נישט צוריק, מעהר וועלען זיי שוין נישט קומען

סטעפאנוס איז געשטאנען ווי פערגליווערט, נאר זיין אטעם איז געווארען אלץ שטארקער און די אויגען האבען געברענט ווי גליהענדיגע קוילען.

פון דעם דאך האט ער געזעהן ווי א קליינעם וואלקען, וועלכער איז אלץ גרעסער געווארען און פערוואנדעלט געווארען אין א זייל פון רויך. ווען ער האט פריידיג אויסגעשריגען, האט ער שוין אויך דערזעהן א שיין פון פייער, וועלכעס האט זיך פערגרעסערט פון צייט צו צייט.

דאן האט סטעפאנוס פערשטאנען, אז עס איז געקומען די צייט אויך איהר צו ווייזען, דען אנדערש וועט זי דאך פערשטעהן, אז ער האט עטוואס געזעהען.

ער איז שטיל צוגעגאנגען צו דער קעניגין, אנגעריהרט איהר האנד. זי האט זיך דערשראקען און אומגעקעהרט צו איהם סטעפאנוס האט ארויסגעלאזט זיינע אויגען, ווייל ער האט מורא געהאט פאר איהר בליק, ער האט בלויז מיט דער האנד אנגעוויזען אויף דעם פייער. בירניקה האט א קוק געטהון און איהר געזיכט איז געווארען בלאס.

דער פאלאץ ברענט!

און רעואל?

אפשר קעמפט ער איצט מיט דעם פייער, וואס פלאקערט ארום איהם, אפשר קעמפט ער מיט דעם טויט געגען די באלקען, וואס פאלען אויף איהם זייענדיג ארומגעכאפט פון פייער און ער רופט זי, איהר נאמען דערמאנט ער? אלמעלט נער גאט! זאל ער כאטש נישט אומקומען!

בירניקה האט געקוועטשט דעם שטערן, פערמאכט די אויגען, כדי נישט צו זעהן דאס שרעקליכע פייער. פלוצלינג איז ביי איהר ענטשטאנען א געדאנק, — זי זאל נאר נישט פערשפעטיגען!

פייל פון בויגען איז זי צוגעלאפען צו דעם ארט, וואו דריי פערד זענען געשטאנען, ארויפגעשפרונגען, זיך אנגעכאפט פאר די האר און מיט כעס געשלאגען דאס פערד. זי איז געפלויגען פייל פון בויגען און א שיזערער וויפץ האט זיך ארויסגעריסען פון איהר ברוסט:

— רעואל! רעואל!

פון אונטען איז געקריכען סטעפאנוס, זיינע אויגען זענען געווען ברייט געעפענט, דאס געזיכט ווי פון א ווילדען. ער האט געקריצט מיט די ציינער און א גרויזאמער שמייכעל האט אויף זיינע ליפען געשפיעלט.

עס איז אויפגעשפרונגען דער לייב צו רעטען זיין קינד!

* * *

רעואל האט זיך אויפגעכאפט פון שלאף און דערפיהלט, אז עפיס שטיקט איהם, די אויגען האבען זיך נישט געוואלט עפענען, איז דאס א שרעקליכער חלום, וואס האט איהם צוטומעלט?

ווייל גרויזאם איז דער חלום געווען: דבורה איז זיין פרוי, ער וויל זי קושען, נאר פלוצלינג זענען איהרע ליפען אייז געווארען און דאס געזיכט גאנץ פערענדערט. איהרע אויגען ווערען קלענער פון מינוט צו מינוט, ווי פינקעלעך זענען זיי, דאס לייב ווערט ברוין ווי קופער, פול פלעקען און דאס מויל גרויס ווי א תהום. און פון דעם שטרעקט ארויס א שרעקליכע צונג, וועלכע בעמיהט זיך אנצוריהרען דארט, וואו זיין הארץ קלאפט. פלוצלינג האט ער דערזעהן, אז נישט דבורה ליגט נעבען איהם. נאר א שלאנג, ווי די שלאנג, צוליעב וועלכער אדם הראשון איז פון גן-עדן פערטריבען געווארען.

ווי פערגליווערט איז ער געווארען. ער האט געוואלט שרייען, נאר נישט געקאנט, ער האט זיך נישט געקאנט ריהרען פון ארט, עס איז איהם הייס געווארען. פלוצלינג האט ער זיינע אויגען געעפענט און בעמערקט א פייער מיט א רויך אין צימער נעבען זיך.

דער פאלאץ שטעהט אין פלאמען! און דבורה?

דער ערשטער געדאנק זיינער איז געווען וועגען איהר. ווער ווייסט אפשר געפינט זי זיך אין פייער? און אפשר האט זי שוין פערלאזט דעם פאלאץ? וואלט דאך סטעפאנוס בעדארפט איהר דערפון זאגען! געוויס געפינט זיך דבורה אין א שרעקליכער סכנה.

דערשראקען איז ער צוגעלאפען צו דער טהיר און זי געוואלט עפענען אבער וואס קומט דא פאר? די טהיר איז פון דרויסען פערשלאסען! ווער-זשע האט דאס געטהון?

ער האט אנגעווענדעט אלע זיינע קרעפטען, נאר אומזיסט, די טהיר האט זיך נישט געעפענט.

א ווייל איז ער געשטאנען צוטומעלט. פלוצלינג האט ער דערזעהן ווי דאס פייער נעהמט שוין ארום דאס פענסטער. א טויט-שרעק איז אויף איהם געפאלען, ווייל אהן זיינע הילף איז זי פערלוירען.

און נישט-וויסענדיג וואס ער טהוט, איז ער נאכאמאל צוגעלאפען צו דער טהיר און ביטער געשריגען.

קיינער האט איהם אבער נישט געענטפערט, שטיל איז געווען ארום, נור דאס פייער פלאקערט און רוישט.

דאן איז ער צוגעלאפען צום פענסטער, געפרובט ארויסשטעקען דעם קאפ, נאר דער פייערדיגער רעגען האט איהם צוריקגעשטויסען. ער האט פערשטאנען דאס עס האט קיין שום זין נישט ארויסצושפרינגען דורכ'ן פענסטער, ווייל ער וועט אומקומען אין פייער אדער צושמעטערן דעם קאפ אויף די שטיינער.

עס ברענט שוין די דיל אונטער איהם, דאס פענסטער פלאקערט און אין שטוב איז פול רויך.

רעואל האט נאכאמאל געשריגען, נור ארום איז אלץ נאך פערבליבען שטיל.

ער האט שוין די שטים פערלוירען, די היץ האט זיינע ליפען פערטריקענט. די פינגער האבען די האר פון קאפ געריסען, די אויגען זענען פונ'ם שטערן ארויס, א שווייס האט איהם בעדעקט און ער שטעהט אין פייער.

פלוצלונג איז פאר איהם אלץ פערשוואונדען, ער האט שוין גארנישט געטראכט, נאר געשטאנען אנגעלעהנט אין דער וואנד און פון פייער האבען ארויסגעשטרעקט לאנגע, שווארצע הענד, איהם איינגעוויעגט מיט זיסע ליעדער, אזעלכע גוטע ווערטער אויפ'ן אויער דערצעהלט...

(פארטז. קומט).

דעם פראָקלאַמירען די וואַהלען, וועט די הויפּט-וואַהל-קאָמיסיע מיט פּלאַקאַטען פערעפענטליכען די קאַנדידאַנטען-ליסטעס, וואָס וועלען ווערען אנערקענט אַלס גילטיג פאַר די בעזונדערע קרייזען. גלייכצייטיג וועלען ווערען בעקאַנט געמאַכט די נומערן פון די ליסטעס, ווי אויך דער טאָג, שעה'ן און לאָקאַל, וואו די וואַהלען וועלען פאָרקומען.

דאס וואַהלען וועט דויערן פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

די וועהלער - ליסטעס.

די וואַהל-פאַרשריפטען צום שטאָדט-ראַט זעהען-פאָר, אַז די וועהלער-ליסטעס ווערען צוזאַמענגעשטעלט דורך דער שטאָדט-פערוואַלטונג פאַר יעדען וואַהל-קרייז, בעזונדער אין 3 עקזעמפּלאַרען. איין קאָמפּלעט פון די ליסטעס בעקומט דער פאַרזיצענדער פון דער הויפּט-וואַהל-קאָמיסיע. יעדער פאַרזיצענדער פון א וואַהל-קרייז בעקומט צוויי עקזעמפּלאַרען פון די אָבוואָדאָווע ליסטעס, פון וועלכע דער ענטשפּרעכענדער וואַהל-קרייז בעשטעהט.

די וועהלער-ליסטעס מוזען אַרויסגעלעגט ווערען צום אַדורכקוקען אין די לאָקאַלען פון די קרייז-קאָמיסיעס אויף 7 טעג מינדעסטענס אין משך פון 5 שעה טעגליך, אינדעם 2 שעה אין דער נאכמיטאג-צייט פון 16 א זייגער.

יעדער איינוואוינער קאָן די דאָזיגע ליסטעס אַדורכקוקען און בעלעגען רעקלאַמאַציעס. די רעקלאַמאַציעס קענען האָבען אַנ'אָנווענדונג אין פאַל ווען ס'איז אימיצער אַדורכגעלאָזט געוואָרען אין די ליסטעס אדער אויב אין די ליסטעס געפונט זיך א נאָמען פון אַנ'איינוואוינער, וועלכער האט נישט קיין אַקטיווע וואַהל-רעכט. די רעקלאַמאַציעס ווערען ענטשידען דורך דער קרייז-וואַהל-קאָמיסיע.

יעהרליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער קאַאָפּ. סוחרים און פאַבריקאַנטען באַנק.

זונטאג, דעם 23 ד. ח. 4 נאכמיטאג וועט אין לאָקאַל פון פאַבריקאַנטען און סוחרים פעראיין, אַלעע וואַלנאַשטשי 3|5 פאָרקומען די 8-טע יעהרליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג מיט'ן געהעריגען טאָג-אָרדנונג.

עס איז מעהר ווי זיכער, אַז אַלע מיטגלידער וועלען די פערזאַמלונג צאָהלרייך בעזוכען און דערמיט אַרויסווייזען זייער פעראינטערעסירונג צו דער אינסטיטוציע.

עונג שבת.

שבת פ' תזו"מ 5 אַ זייגער נאָכמ. קומט פאָר אין לאָקאַל פון „מזרחי", אַלעע 5, אַ עונג שבת מיט'ן בעטייליגונג פון יו"ר ר' יוסף שמעון קאַבלינג, ר' שמואל גאָלדשטיין, ר' אברהם חנוך פינקעלשטיין.

פון נורדיה.

פאַריגען שבת איז פאָרגעקומען די ערשטע אָרגאַניזיר-פערזאַמלונג פון דער ציקליסטען-סעקציע ביים רעוויזיאָניסטישען ספּאָרט-קלוב „נורדיה", אויף וועלכער עס איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ לייטונג: הויפּט לייטער — מאַוער, מיטגלידער פון דער לייטונג: גאָטיינער, בראַט, וואַהלמאַן און אַלבערט.

זונטאג קומט פאָר דער ערשטער אויספלוג קיין זשאַרקי אויפ'ן בית"רישען אינסטרוקטאָרען-קורס.

ביי די ציוניסטען רעוויזיאָניסטען.

שבת, דעם 21-טען ד. ח. 8 אַ זייגער אָוונד קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל אַל. קאָשטשושקי 16 די יעהרליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער ציוניסטיש רעוויזיאָניסטישער אָרגאַניזאַציע מיט'ן געהעריגען טאָג-אָרדנונג. עס איז צו האָפען, אַז די פערזאַמלונג וועט דורך די מיטגלידער צאָהלרייך בעזוכט ווערען.

פון תנועת תורה ועבודה.

שבת פ' תזו"מ קומט פאָר אין לאָקאַל פון „מזרחי", אַלעע 5, 3 נאָכמ. אַ שיעור פרקי-אבות געלערנט דורכ'ן יו"ר ח. יונגסטער.

4 נאָכמ. קומט פאָר אין לאָקאַל פון „ברוריה" אַ שיחה געפיהרט דורכ'ן ראש הקן פון השומר הדתי אח קליינער א. ד. ט. „השומר הדתי מהו". אַלע חברים ווערען אויפגעפאָדערט צו קומען פונקטליך.

דער אַרטיסט ע. באַדאָ לטובת די היגע יודישע אינסטיטוציעס.

לויט'ן אויפטראָג פון בעקאַנטען פוילישען אַרטיסט עאוגעניוש באַדאָ האט דער אייגענטימער פון קינאָ „עדען" (אַלעע 12) דיר. וו. קושעמינסקי איבערגעגעבען אונזער רעדאַקציע די סומע פון 31.50 זל. צו פערטיילען לויט אונזער איינזעהן.

די סומע, וואס בעטרעפט אַ העלפט פון איינקונפט פונ'ם פערקויפען 315 פּאָסטקאַרטען אין קינאָ „עדען", אין די טעג פון 4 ביז'ן 6 אַפּריל ה. י. האָבען מיר בעשטימט פאר פאָלגענדע אינסטיטוציעס: יודיש שפּיטאָל 10.50, יתומים און זקנים-הויז—10.50, טאָז—10.50, צוזאמען 31.50 זל.

דער פאַקט פון בעשטימען אַ העלפט פון דער איינגעפלאָסענער סומע פאר יודישע צוועקען איז אַ וויטערדיגער בעוויז פון דער קורטואַזיע און לאָיאַלער בעציהונג פון דיר. וו. קושעמינסקי און ה' באַדאָ בנוגע דער יוד. בעפעלקערונג.

אָבגעהאַלטען די גזירה וועגען אַראָבטרייבען די מאַרק-שטייער.

ווי מיר האבען שוין עטליכע מאָל מיטגעטיילט, האט געדראָהט איבערצוטראָגען דעם האַנדעל פון נייעם און אַלטען מאַרק קיין זאַוואָדזיע. לעצטענס האט דער פאַקט, וואס מען האט פערדינגען די מאַרק-פּלעצער נאר אויף איין הודש, שטאַרק בעאונרוהיגט די מאַרק-שטעהער, איינזעהענדיג אין דעם א סימן, אַז די גזירה ווערט שוין פערווירקליכט. דאס האט נאַטירליך אַרויסגערופען א פּאַניק צווישען די יודישע מאַרק-שטעהער.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האט דער קליינהענדלער-פעראיין (בערקאַ יאָסעלעוויטשאַ 9) צונויפגערופען א פערזאַמלונג פון די מאַרק-שטעהער, וואו עס איז אַרומגערעדט געוואָרען די געשאַפענע לאַגע און עס איז אויסגעקליבען געוואָרען א קאָמיסיע, וועלכע האט געהאַט די אויפגאַבע אויסצואַרבייטען א געהעריגען מעמאָריאַל און איהם פאַרצושטעלען דער שטאָדט-פערוואַלטונג.

אין מעמאָריאַל איז אָנגעוויזען געוואָרען, אַז די נייע גזירה וועט דערפיהרען צו א פערטייערונג פון די סחורות, צוליב די קאָסטען פון איבערפיהרען זיי נאך זאַוואָדזע און צוריק. ווייטער ווערט אונטערגעשטראָכען, אַז געפינענדיג זיך אויף א פרייען פּלאַץ, וועט ביי דעם מינדסטען ווינד די סחורה פונאַנדערפליהען זיך, וואס קען ברענגען גרויסע שאָדען די סוחרים. בעזונדערס קענען צוליב דעם, וואס אין זאַוואָדזע וואוינען פערשידענע טונקעלע עלעמענטען, פאָרקומען אָפטע גנבות ביי די מאַרק-שטעהער.

דאַן ווערט געזאָגט אין מעמאָריאַל, אַז מען וואָלט געקאָנט אָנווענדען די גזירה ערשט דאַמאָלס, ווען עס וואָלטען אויפגעבויט געוואָרען געהעריגע האַלעס.

דעם דאָזיגען מעמאָריאַל האבען מאָנטאָג איבערגעגעבען דעם שטאָדט-פּרעזידענט ה' מאַצקעוויטש די ה"ה פּרעזעס ראָזענבערג און ה' ווילהעלם זשעריקער, וועלכע האבען געגעבען דערביי געהעריגע אויפקלערונגען.

בעקענענדיג זיך מיט'ן דאָזיגען ענין, האט דער שטאָדט-פּרעזידענט צוגעזאָגט די זאַך גינסטיג צו ערלעדיגען און געהייסען בערוהיגען די מאַרק-שטעהער. אז אין דער נאָהנטסטער צוקונפט איז נישטאָ קיין שום מורא, אז די גזירה פון אַראָבטרייבען די מאַרק-שטעהער זאָל אויסגעפיהרט ווערען.

„קרן הכשרה".

פון פעראייניגטען קרן-הכשרה-קאָמיטעט ביים החלוץ המדינתי בעט מען אונז מיטצוטיילען, אַז די קרן-הכשרה-אַקציע איז פערלענגערט געוואָרען אוין דויערט ביז דעם 25 ד. ח.

די הויפּט-ציעלען פון דער אַקציע איז צו שאַפען אין דער נאָהנטסטער צוקונפט אַנ'אייגענע פערמע אונטער דער אויפזיכט פון געהעריגע פאַכלייט-אַגראָנאָמען, וואו אונזערע צוקונפטיגע עולים וועלען זיך בעקענען מיט דער ערד-אַרבייט און זאָלען שפּעטער אויך פאָרטזעצען זייער אַרבייט אויף דער פרוכטבאַרער ארץ-ישראל-ערד.

צום ערשטען מאָל ווענדען מיר זיך צו דער עפענטליכקייט און מיר זענען זיכער, אַז די היגע יודישע בעפעלקערונג וועט זיך וואַרים אָברופען אויף אונזער וויכטיגער אַקציע.

דורך די עטליכע טעג, וועלכע זענען אונז נאך פערבליבען, וועלען מיר פאָרטזעצען אונזער זאמלונג פאַר דעם פאַנד פון הכשרה פון דעם החלוץ המדינתי.

געשאַפען א געזעלען אָבטיילונג ביים פּריזיר-צעך.

מיטוואָך אָוונד איז אין לאָקאָל פון פריזיר-צעך פאָרגעקומען א גרויסע פערזאַמלונג פון אַלע פריזיר-געזעלען, וואו עס איז נאך א לענגערער דיסקוסיע איינשטימיג בעשלאָסען געוואָרען צו שאפען א געזעלען-אָבטיילונג ביים פריזיר-צעך. אויך איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען אָוונד-קורסען פאַר די לערן-יונגלעך און עס זענען אין דער הינזיכט אָנגענומען געוואָרען געהעריגע בעשלוסען.

פון „טאָז".

זונטאג 4 נאכמ. וועט אין לאָקאָל פון די יודישע רעזערוויסטען קאָפּערניקאַ גאס נר. 4|6 פאָרקומען דער המשך פון די רעפעראַטען, וואָס ווערען איינגעאָרדענט דורך דער דאָקטוירים סעקציע. עס וועט רעפערירען פרוי ד"ר מ. קאָהן-שיין „וועגען ווענערישע קראַנקהייטען ביי פרויען".

איינגאַנג פריי!

יאַנאַס טורקאָוו אין טשענסטאָכאָוו.

קומענדען דינסטאָג, דעם 24 ד. ח. וועט ווייזען אין אונזער שטאדט דער בעליעבטער און שוין לאַנג ביי אונז נישט געזעהענער אַרטיסט יאָנאַס טורקאָוו, וועלכער וועט אויפטרעטען אין דער שפּאַנענדער פּיעסע „דער 41-טער", אינסצעניזירט לויט אַנ'ערצעהלונג פון ב. לאַווריעניעוו.

יאָנאַס טורקאָוו איז גוט בעקאַנט דעם טשענסטאָכאָווער יודישען טעאַטער-עולם, וועלכער שעצט שטאַרק דעם אַרטיסט צוליב זיין ערנסטען און געוויסענהאַפטען בעהאַנדלען זיינע ראָלען.

זיינע פאָרשטעלונגען אין טשענסטאָכאָוו פלעגען שטענדיג זיין אויספערקויפט. ס'איז דעריבער צו ערוואַרטען, אַז אויך דאס מאָל וועט די פערזענליכקייט פון בעגאַבטען אַרטיסט צוציהען א גרויסען עולם אין טעאַטער-זאָל און די פאָרשטעלונג פון „41-טען" וועט האָבען א גרויסען ערפאָלג.

בילעטען שוין צו בעקומען אין דער דרוקעריי פון ה' באָמשאַן (אַלעע 6).

רינג-קייט לטובת „קרן המושבה" ביים בית"ר.

די פערוואַלטונג פון בית"ר ווענדעט זיך דערמיט מיט אַ הייסען אַפּעל צו דער אַרטיגער בעפעלקערונג בייהילפיג צו זיין ביים אַדורכפיהרען די זומער-קאָלאָניע פאַר דער ביתרישער יוגענד. ס'איז צו גלויבען, אַז די ביטע וועט ווי געהעריג אונטערשטיצט ווערען.

ש. ניעמיראָווסקי יו"ר פון ברית הצה"ר גיט 20 זל. און רופט ארויס: דיר. סט. זיגמאַן, פּרעזעס פון דער יודישער קהלה יעקב ראָזענבערג, דיר. זיגמונט מאַרקאָוויטש, דיר. עדמונד זיעגמאַן, ראַדצאַ -ווילהעלם זשעריקער, דיר. דוד שוואַרץ, דיר. מ. ווייצמאַן, דיר. חיים דאַווידאָוויטש, פּרעזעס ח. ל. יונגסטער, אדוו. ל. אַש.

הערמאַן הערצבערג גיט 10 זל. און רופט אַרויס: ש. רייכמאַן, ש. לאַנדוי, יאַדוויגא עטינגערובנאַ, אברהם זיגעלבוים, מ. רוזשעוויטש, ש. ראָזינער, ש. וואָרמונד, פּראָפ. וויינשטאָק, ש. פּרזעראָווסקי, ז. פרידריך.

פון פרויען-פעראיין „עזרה",

ווי מען טיילט אונז מיט האט דער פרויען-פעראיין „עזרה" פערטיילט אויף דעם פערגאַנגענעם פסח, אַ חוץ פערשיעדענע פּראָדוקטען אויך נייע וועש: העמדער און ליילעכער פאַר בכבוד'ע קראַנקע.

פון דער יודענשטאַטס-פּאַרטיי.

זונטאג, דעם 15 ד. ח. איז פאָרגעקומען אין וואַרשא די פּאַרטיי-ראַט סעסיע פון דער יודענשטאַטס פּאַרטיי, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט 3 דעלעגאַטען פון טשענסטאָכאָווער סניף, די ה"ה: פּרעזעס איצקאָוויטש, אינזש. אָרלינסקי און מאַג. בראַטמאַן.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט וועט שבת דעם 21 ד. ח. פונקטליך 5 נאכמיטאג פאָרקומען אַ בעריכטס-פערזאַמלונג פון אַלע חברים-ות, אויף וועלכער די דעלעגאַטען וועלען אבגעבען אַ גענויען בעריכט וועגען פערלויף פון דער פּאַרטיי-ראַט-סעסיע.

פון ספּאָרט

די באָקס-מייסטערשאַפטען פון פוילישען „מכבי"-פערבאַנד אין טשענסטאָכאָוו.

אין הסכם מיט'ן בעשלוס פון צוזאַמענפאָהר פון דער פוילישער אָבטיילונג פון וועלט-פערבאַנד „מכבי" קומען פאָר ביי אונז אין טשענסטאָכאָוו דעם 12 און 13 מאַי ד. י. די באָקס-מייסטערשאַפטס-קאַמפען פון „מכבי"-פערבאַנד אין פוילען, וועלכע וועלען זיין גלייכצייטיג עלימינאַציע-קאַמפען צו דער ארץ-ישראל-מכביאַדע פון יאָהר 1935.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט אין דער לויפענדער וואָך פערבראַכט אין טשענסטאָכאָוו דער פאָרשטעהער פון עקזעקוטיוו פון פערבאַנד אין פוילען ה' פּומפּיאַנסקי, וועלכער האָט ציזאַמען מיט דער פערוואַלטונג פון היגען פעראיין „מכבי" אויסגעאַרבייט א גענויען פּלאַן פון די מייסטערשאַפטס-קאַמפען. ווי עס ווערט פאָראויסגעזעהען וועלען אין די קאַמפען אַנטייל נעהמען די בעסטע יודישע באָקסער פון גאַנץ פוילען אין א צאָהל ביז 100 מאַן און די זיגער וועלען אין קונפטיגען יאָהר רעפּרעזענטירען דעם פוילישען „מכבי" אויף דער מכבי'אַדע אין תל-אביב.

דער היגער „מכבי", וועמען עס איז אָנפערטרויט געוואָרען די איינאָרדנונג פון די קאַמפען, איז צוגעטרעטען צו אַ פּלאַנמעסיגער און אינטענסיווער פאָרבערייטונגס אַרבייט. די איינצעלהייטען וועלען איבערגעגעבען ווערען אין די נאָהנטסטע נאָטיצען.

„27" אַרזעגוב — „מכבי" 7:5

זונטאג אין אָוונד איז צווישען די אויבענדערמאָנטע ספּאָרט-קלובען פאָרגעקומען א באָקס-מעטש אין זאָל פון „מכבי" אויף קאַטעדראַלנא, וואו ס'איז צו דעם צוועק ספּעציעל איינגעאָרדענט געוואָרען א רינג אויף דער ביהנע. דער מעטש האט זיך פערענדיגט מיט דעם פערהעלטניסמעסיג אונבערייטענדען זיעג פון „מכבי" 5:7.

פּאָרמעטש: אין דער פּאַפּיר-וואָג האָבען געקעמפּט לאַנדוי — יאַכימאָוויטש. דער לעצטער האט געזיעגט אויף פונקטען. אין דער זעלבער וואָג האבען אויך געקעמפּט אויף רעמי קאָנטאָר — ראגאָווסקי.

נאך דעם בעגריסען די געסט דורך דעם פּרעזעס פון „מכבי" אינזש. רייצאַם און נאך דער געמיינזאמער פאָטאָגראַפיע - אויפנאַמע הויבט זיך אָן דער מעטש.

אין דער פּאַפּיר-וואָג האָבען געקעמפּט: ווינדמאַן (מכבי) — בראָבאַנסקי (27). בראַבאַנסקי זיעגט אויף פונקטען.

דער קאַמף שילגיצקי (מ) — מיעדאַ (27) ענדיגט זיך מיט'ן זיעג פון שילניצקי'ן, וועלכער נאָקאַוטירט זיין געגנער אין דער ערשטער רונדע.

האָהן וואָג: זילבערבערג (מ) — ניטאַ-3 (27) האבען געוויזען א שעהנעם קאַמף, וועלכער ענדיגט זיך מיט רעמי.

פעדער-וואָג: כליוונער (מ) — טאַלוס (27). כליוונער זיעגט אויף פונקטען.

אין דער זעלבער וואָג בינדער (מ)— פּאַראַדאַ (27) האט בינדער אַנ'איבערמאַכט טראָץ זיין קראַנקער האַנד. דער ריכטער האט איהם דעריבער בע'עוולה'ט אנערקענענדיג דעם קאַמף אלס רעמי.

דער מעטש שיין (מ) — ליזוּרעק (27) האט זיך פערענדיגט אויף רעמי.

ריכטער אויפ'ן רינג — ה' ווייס. חוץ דעם פעהלער ביים קאַמף בינדער — פּאַראַדאַ איז ער געווען זעהר גוט.

ענ—גע.

Kino „EDEN"

גרויסער דאָפּעלטער פּראָגראַם

MARTWY DOM

א טראַגעדיע פון רוסישע רעוואָלוציאָנערען אין די צייטען פון צאר ניקאָלאַי לויט די מעמוארען פון דאָסטאָיעווסקי.

איבערן פּראָגראַם:

Jego Ekscelencja Subjekt.

שבת און זונטאָג—מיטאָג-פאָרשטעלונגען.

Kino „LUNA"

פון מאָרגען שבת, ד. 21 ד. ח.

NOWA PŁEĆ

מיט דער פּרימאַדאָנע

עליזאַ לאַנדי.

אויסער'ן פּראָגראַם

פּאַראַמאָונט און פּאַט - קראָניק.

„ATLANTIC"

אָגראָדאָווע 14.

דער מעכטיגער וועלט-פילם

TRADER HORN

אויסערדעם:

א פרעהליכע פילם - גראָטעסקע און שעהנע אויפנאַמען פון דער פּלאַנצען - וועלט.

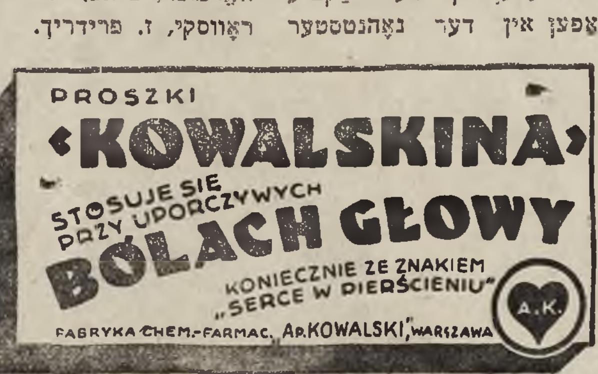

Redaktor i wydawca: B. Bocian

Druk. B. Bocian, Aleje 6